

Додаток 4
до Програми економічного і
соціального розвитку Полтавської
міської територіальної громади на
2025 рік

ЗВІТ
про стратегічну екологічну оцінку
Програми економічного і соціального розвитку
Полтавської міської територіальної громади на
2026 рік



ЗМІСТ

Вступ.....	3
Методологія СЕО	4
1. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік та її зв'язок з іншими документами державного планування.	5
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	9
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	68
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	80
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	84
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3- 5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	88
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.....	91
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	97
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	99
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	104
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10, розраховане на широку аудиторію	104

Вступ

На сучасному етапі розвитку суспільства набуває все більшого значення концепція збалансованого (сталого) розвитку в міжнародній, національній і регіональній політиці. Ця концепція спрямована на інтеграцію економічних, соціальних та екологічних аспектів розвитку. Виникнення цієї концепції пов'язане з необхідністю вирішення екологічних проблем та врахування питань екології у процесах планування та прийняття рішень з соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12.10.2018 в Україні вступив в дію закон «Про стратегічну екологічну оцінку», відповідно до п. 2 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» цього закону з 01.01.2020 стратегічна екологічна оцінка може здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку областей, районів, міст, сіл та селищ на короткостроковий період на добровільній основі.

Програма економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік (далі – *Програма*) ґрунтується на аналізі прогностичних тенденцій розвитку регіональної економіки, враховує основні пріоритетні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку, вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків, включає завдання і заходи економічної та соціальної політики влади на 2026 рік, індикатори ефективності її реалізації та основні прогностичні показники економічного і соціального розвитку на плановий період. Програма відповідає стратегічним та операційним цілям, напрямкам Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та проєкту Стратегії розвитку Полтавської міської територіальної громади до 2028 року.

Відповідно статті 2, п.1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», даний Закон регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, управління відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі - території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Методологія СЕО

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (від 28.02.2019 №2697-VIII). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». 21.02.2017 у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку». Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27.06.2001 про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» вступив в дію з 12.10.2018 та встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, в першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

У рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки документу державного планування - Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік, було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та розміщено на офіційному сайті Полтавської міської ради та виконавчого комітету <https://www.rada-poltava.gov.ua/> з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості та внесені до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (10 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

1. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік та її зв'язок з іншими документами державного планування

Концепцією формування Програми є людиноцентричний підхід, оскільки розвиток людського капіталу є базисом стабільності місцевої економіки та зміцнення конкурентних позицій громади. Тому головною задачею Програми є продовження позитивних тенденцій збалансованого розвитку громади, а саме створення сприятливих передумов для економічного зростання та вдосконалення механізмів управління на засадах ефективності, політичної неупередженості, відкритості, інтенсифікацію підприємницької та інвестиційно-інноваційної активності, генерування нових світоглядних цінностей і нових підходів вирішення найбільш актуальних завдань задля гідних умов життя та загального підвищення добробуту населення.

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України кардинально змінило умови функціонування економіки. Життя Кременчуцької міської територіальної громади, напрямки діяльності органів місцевого самоврядування були переформатовані. Одними з головних пріоритетів стали підтримка Збройних сил України, допомога тим українським містам, які постраждали від ворожих обстрілів, робота з внутрішньо переміщеними особами.

На фоні широкомасштабної збройної агресії російської федерації було змінено традиційні форми та підходи до процесу аналізу та прогнозування економічного і соціального розвитку територіальної громади, так як дотримання визначеної постановою КМУ № 621 типової структури ускладнюється через відсутність повної необхідної поточної статистичної інформації за 2025 рік, оскільки згідно з положеннями Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» (від 03.03.2022 № 2115-IX) у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупиняють оприлюднення статистичної інформації, за деяким винятком.

Окреслена ситуація ускладнює проведення об'єктивного аналізу й оцінки поточної соціально-економічної ситуації в громаді та формування прогнозних показників на 2026 рік. Проте джерелами альтернативної інформації, які використовуються в даних складних умовах, є адміністративні дані за окремими секторами економіки та результати моніторингу основних показників фінансово-господарської діяльності провідних промислових підприємств територіальної громади. У зв'язку з цим процес прогнозування здійснюється в режимі реального часу в умовах високого ступеня невизначеності та непередбачуваності у сфері національної та регіональної безпеки через зміну ситуації на фронті, інтенсивності та географії бойових дій та їх наслідків.

Програма ґрунтується на аналізі тенденцій розвитку регіональної та місцевої економіки, поточної економічної ситуації, актуальних викликів соціально-економічного розвитку, з якими зіткнулася громада в умовах збройної агресії російської федерації та введення воєнного стану на території України, та пов'язаних з цим ризиків. Програмою визначено мету, завдання та заходи економічного і соціального розвитку на 2026 рік, показники успішності її реалізації та основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку громади на 2026 рік.

Метою Програми є розвиток економічного потенціалу Полтавської міської територіальної громади, підвищення життєвого рівня та якості життя населення, подолання негативних наслідків впливу російської збройної агресії, подальше стимулювання інвестиційної діяльності та ділової активності малого і середнього бізнесу, підвищення енергоефективності об'єктів житлово-комунального господарства та соціальної сфери, створення сприятливих умов для сталого розвитку територіальних громад, продовження роботи з інформатизації та цифрового розвитку громади.

Основою для подальшого розвитку громади є визначення основних завдань (цілей) на 2026 рік, які узгоджуються зі стратегічним баченням, стратегічними, оперативними цілями та

завданнями, викладеними у проєкті Стратегії розвитку Полтавської міської територіальної громади до 2028 року. Прогнозні розрахунки та заходи Програми визначені на основі аналізу результатів економічного і соціального розвитку громади за попередні роки та нагальних викликів і потреб сьогодення.

Програма розроблена відповідно до вимог Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», з урахуванням положень Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» (зі змінами та доповненнями) та враховуючи основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2025-2027 роки, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 року № 780.

Програму розроблено з урахуванням стратегічних та операційних цілей Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року, Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Планом заходів з її реалізації, проєктом Стратегії розвитку Полтавської міської територіальної громади до 2028 року, поточній ситуації у Полтавській міській територіальній громаді, пов'язаній з військовою агресією російської федерації та введенням в Україні правового режиму воєнного стану, а також глобальних цілей сталого розвитку.

Програма ґрунтується на аналізі прогнозних тенденцій розвитку місцевої економіки та враховує: основні пріоритетні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку; вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків; завдання і заходи економічної та соціальної політики місцевої влади на 2026 рік; індикатори ефективності її реалізації та основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку на плановий період. Тому у проєкті Програми враховано: 1) аналіз тенденцій соціально-економічного розвитку громади 2) основні завдання та заходи щодо розвитку сфер діяльності; 3) очікувані результати та ключові індикатори оцінки виконання запланованих завдань; 4) перелік цільових програм, діючих на території громади; 5) перелік інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2026 році.

Розроблялася Програма у відповідності до вимог національних програм Плану відновлення України, Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»), Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області, а також Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, Національного плану управління відходами до 2030 року, Державної стратегії управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022 – 2024 роках, Водної стратегії України на період до 2050 року та плану її реалізації у 2022 - 2024 роках.

При підготовці Програми враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21.03.2017 № 4). Методологічною основою розроблення Програми також є: постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» (із змінами); постанова Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 № 780 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025-2027 роки». При розробленні Програми враховано дотримання вимог Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про управління відходами», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних ресурсів» щодо охорони, відтворення та використання природних рослинних ресурсів,

тваринного світу та водних біоресурсів, а також «Про охорону земель» щодо забезпечення раціонального використання та охорони земель.

Також Програма включає положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, Стороною яких є Україна, у тому числі: основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII; Національним планом дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року та плану заходів з його виконання, затвердженого розпорядженням Кабнету Міністрів України від 03.08.2024 № 761-р; Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабнету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р; розпорядженням КМУ від 30.05.2024 № 483-р «Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках»; Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р; рішенням Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 №20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах» (до 2020 року передбачалося досягнення стабільного рівня органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь не нижче за базову лінію станом на 2010 рік (3,14 % в середньому по Україні, у т.ч. у розрізі зон: Полісся - 2,2%; Лісостеп - 3,19 %; Степ - 3,40 %), а до 2030 року - планується збільшення не менше ніж на 0,1 %), а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ»; Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р; Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р; Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку»; Ріо - Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Основою для подальшого розвитку громади є визначення основних завдань на 2025 рік, які узгоджуються зі стратегічним баченням, стратегічними, оперативними цілями та завданнями, викладеними у проєкті Стратегії розвитку Полтавської міської територіальної громади до 2027 року.

Завдання (цілі) економічного і соціального розвитку, передбачені у Програмі економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік:

ПРІОРИТЕТ 1: Створення свідомої та активної громади з високою якістю життя

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1: Стійка та згуртована громада

ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ:

- інклюзивна та фізично активна громада;
- громада підтримки ветеранської спільноти та розвитку гуманності;
- безпечна громада.

ПРІОРИТЕТ 2: Створення свідомої та активної громади з високою якістю життя

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2: Громада комфортна для проживання та розвитку

ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ:

- сучасна сфера охорони здоров'я та соціального захисту задовольняє потреби мешканців/мешканок;
- освітні та культурні послуги задовольняють потреби мешканців/мешканок, сприяють розвитку;
- відновлена комунальна інфраструктура відповідає потребам громади;
- екологічна та енергоефективна громада.

ПРІОРИТЕТ 3: Економічний розвиток громади**СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3: Громада конкурентної економіки****ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ:**

- інвестиційний клімат в громаді є привабливим для потенційних партнерів;
- бізнес середовище громади спрямоване на розвиток малого та середнього бізнесу.

Відповідно до основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII), державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз відповідності цілей Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік стратегічним цілям державної екологічної політики, визначених основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року :

Завдання (цілі) Програми	Цілі державної екологічної політики				
	Ціль1	Ціль2	Ціль3	Ціль4	Ціль5
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1: Стійка та згуртована громада	+	+	+	+	+
<i>інклюзивна та фізично активна громада</i>	+	+	+	+	+
<i>громада підтримки ветеранської спільноти та розвитку гуманності</i>	+	++	+	+	+
<i>безпечна громада</i>	+	+	+	+	+
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2: Громада комфортна для проживання та розвитку	+	+	+	+	++
<i>сучасна сфера охорони здоров'я та соціального захисту задовольняє потреби мешканців/мешканок</i>	+	++	+	+	+
<i>освітні та культурні послуги задовольняють потреби мешканців/мешканок, сприяють розвитку</i>	+	+	+	+	+

<i>відновлена комунальна інфраструктура відповідає потребам громади</i>	+	+	+	+	+
<i>екологічна та енергоефективна громада</i>	+	+	+	+	+
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3: Громада конкурентної економіки	+	+	+	+	+
<i>інвестиційний клімат в громаді є привабливим для потенційних партнерів</i>	+	+	+	+	++
<i>бізнес середовище громади спрямоване на розвиток малого та середнього бізнесу</i>	+	+	+	++	+

"++" - цілі Програми добре узгоджені з стратегічними цілями державної екологічної політики;
 "+" - цілі Програми та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово узгоджуються.

Мета та пріоритетні напрямки Програми узгоджуються із Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

Моніторинг реалізації Програми здійснюватиметься щорічно у форматі звіту про виконання цілей, шляхом його публікації на офіційному сайті, інформаційних ресурсах Полтавської міської ради та представлення його на сесії міської ради. Основними джерелами фінансування Програми у 2026 році є: бюджет Полтавської міської територіальної громади, державний, обласний бюджет, фінансово-кредитні установи, міжнародні фінансові організації та грантодавці, приватні інвестиції та інші джерела, не заборонені чинним законодавством.

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проєктних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Альтернатива відсутня. Якщо документ державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки, проєкту Стратегії розвитку Полтавської міської територіальної громади до 2028 року, Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»).

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Для підготовки даного розділу використовувались дані Екологічного паспорту Полтавської області за 2024 рік, Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2024 році, Огляди стану довкілля Полтавської області за 2025 рік та дані Головного управління статистики у Полтавській області. Крім того, використовувалася інформація з офіційних вебсайтів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Загальна характеристика

Дата утворення	Створена у 2020 році, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України №721-р від 12 червня 2020 року «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Полтавської області»
Територія, км ²	550,3*
Кількість адміністративно-територіальних одиниць	11
Кількість міст	1
Кількість сільських населених пунктів	55
Чисельність населення, тис. осіб**	305,539
з них:	
- міське**	279,593
- сільське**	25,946
Щільність населення**, тис. осіб на 1 км ²	0,555

** - статистичні дані щодо чисельності населення будуть оприлюднені після завершення терміну для подання статистичної та фінансової звітності, встановленого Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», через що інформація наведена станом на 01.01.2022 року

Рейтинг по густонаселеності в старостинських округах

№ п/п	Назва старостинського округу	Кількість населення, осіб	% від заг.кількості населення СО	% від заг.кількості населення в ТГ	Місце в рейтингу
1.	Супрунівський	5812	22,4	1,9	I
2.	Ковалівський	5137	19,8	1,7	II
3.	Гожулівський	4047	15,6	1,33	III
4.	Тахтаулівський	3295	12,7	1,1	IV
5.	Сем'янівський	2568	9,9	0,9	V
6.	Абазівський	1869	7,2	0,6	VI
7.	Пальчиківський	1791	6,9	0,6	VII

8.	Валківський	1427	5,5	0,3	VIII
----	-------------	------	-----	-----	------

Фізико-географічна характеристика

Полтавська міська територіальна громада створена у 2020 році, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України №721-р від 12.06.2020 «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Полтавської області».

Концепція сталого розвитку сільських територій передбачає збалансованість економічного, екологічного та соціального векторів розвитку. В процесі адміністративно-територіальної реформи до складу Полтавської міської територіальної громади приєдналося 8 старостинських округів, до складу яких входить 55 сіл., а саме: Абазівка, Андріївка, Андрушки, Бершацьке, Бочанівка, Бричківка, Бугаївка, Валок, Верхоли, Витівка, Глухове, Говтвянчик, Гожули, Грабинівка, Гринівка, Гутирівка, Давидівка, Долина, Жуки, Залізничне, Затурине, Зорівка, Івашки, Іжаківка, Каплунівка, Карпусі, Келебердівка, Ковалівка, Косточки, Лаврики, Лозівка, Макарцівка, Макухівка, Мильці, Носівка, Олєпіри, Очканівка, Падалки, Пальчиківка, Патлаївка, Петрівка, Рожайівка, Сем'янівка, Соломахівка, Соснівка, Супрунівка, Тахтаулове, Тернівщина, Трирогове, Уманцівка, Циганське, Червона Долина, Черноглазівка, Шостаки, Яцинова Слобідка.

Місто Полтава, розташоване у східній частині Полтавщини на обох берегах річки Ворскли та є одним найбільших промислових і культурних центрів Лівобережного Придніпров'я.

Полтава лежить в межах Східноєвропейської рівнини на рівнинному Полтавському плато і його крутому прирічковому схилі. Більша, західна частина міста, розташована на порівняно високому (150-159 м над р.м.) вододільному плато, розчленованому біля долини Ворскли досить глибокими балками на ряд плосковерхих виступів. Менша, східна частина міста (Поділ, Левада, Дублянщина), розміщена на заплаві і частково першій трасі річки Ворскли. Тут переважають абсолютні висоти від 78 м до 100 м над р.м. Найвища точка в місті – 161 м. над р.м, зі сходу місто обмежене долиною річки Коломак поблизу її гирла.

Площа міста становить 112,52 кв.км. Форма території міста близька до ідеальної з точки зору компактності, тобто близька до форми кола. Це позитивно впливає на специфіку структури містобудівництва, транспортної розв'язки, кліматичної специфіки та оточуючого природного ореолу навколо міста.

В основі міста лежить частина Східноєвропейської платформи – Дніпровсько-Донецька западина з глибиною залягання фундаменту 12 км. Осадовий чохол фундаменту містить кам'яну сіль, яка залягає під містом на глибині 2 км, будівельні піски, лісовидні суглинки. У західних околицях міста переважають темно-сірі лісові ґрунти та чорноземи, а в східних – дернові та лучні. Зелені насадження займають понад 1/5 площі міста, налічується 34 об'єктів природно-заповідного фонду.

Східна частина міста розчленована глибокими балками. Інститутську гору від Іванової (Соборної) гори відділяє балка Південна Тарапунька (Полтавка), а від Кобищанської (Закуликівської) гори – Кобищанська (Ніжньомлинська) балка. Більшість балок і ярів відкриваються в долину річки Ворскли. Низинна частина міста, заплава річки Ворскли, становить менше третини частини території міста.

У процесі урбанізації рельєф території постійно змінюється відповідно до потреб розвитку міста. Основною тенденцією у зміні міського рельєфу можна вважати його вирівнювання, пов'язане з плануванням території в процесі підготовки ділянок під будівництво.

Територією Полтавської міської територіальної громади проходять автомобільні дороги загального користування державного значення М-03 Київ – Харків – Довжанський, М-22 Полтава

– Олександрія та Н-12 Суми – Полтава, інтенсивний рух транспорту є джерелом шкідливих викидів у повітря.

Із заходу на схід через територію громади проходить залізнична магістраль Дарниця – Гребінка - Полтава-Київська – Харків, з півдня до території громади підходить важлива залізнична магістраль Знам'янка - Бурти – Кременчук – Полтава – Південна, від залізничної станції Полтава - Південна відгалужується залізнична магістраль Полтава-Південна – Красноград. Наявність залізничного транспорту означає додатковий вплив на навколишнє середовище.

Атмосферне повітря

За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2023 році від стаціонарних джерел забруднення підприємств, установ та організацій Полтавської міської територіальної громади у повітря потрапило 1,293 тис. т забруднюючих речовин (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 0,3 тис. т, або на 23% більше, ніж у 2022 році (0,993 тис. т). В тому числі від підприємств, установ м. Полтави у повітря потрапило 1,084 тис. т шкідливих домішок (також без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 0,203 тис. т, або на 18,7% більше, ніж у 2022 році (0,881 тис. т).

За оціночними даними попередніх (довоєнних) років, викиди обласного центру склали менше 2,00% від загального обсягу викидів по Полтавській області.

Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр Полтавської міської територіальної громади у звітному році становила – 2,35 т, у попередньому 2022 році – 1,81 т шкідливих речовин; в тому числі у місті Полтаві цей показник у 2023 році складав 9,93 т у 2022 році – 7,83 т.

Надходження викидів вуглецю діоксиду у повітря обласного центру (який впливає на зміну клімату) у 2023 році становило 280,825 тис.т, що більше на 27,323 тис.т (або 9,7%) показника 2022 року (2022 рік – 253,502 тис.т; 2021 рік – 274,274 тис.т). Всього до атмосфери Полтавської міської територіальної громади у 2023 році потрапило 286,374 тис. т викидів.

Найбільший техногенний вплив на атмосферне повітря Полтавської міської територіальної громади чинили стаціонарні джерела таких підприємств:

- Приватне акціонерне товариство «Полтавський олійно-екстракційний завод-КЕРНЕЛ ГРУП» (Київський район);
- Полтавське обласне комунальне виробниче підприємство теплового господарства «ПОЛТАВАТЕПЛОЕНЕРГО» (Шевченківський район);
- Товариство з обмеженою відповідальністю «СПЕЦМЕХСЕРВІС» (Київський район);
- Філія Газопромислове управління «Полтавагазвидобування» Акціонерного товариства «Укргазвидобування» (Абазівський, Валківський старостинські округи);
- Приватне підприємство «Полтавський ливарно-механічний завод» (Київський район);
- Приватне акціонерне товариство «Полтавський турбомеханічний завод» (Київський район).

Велика частка усіх викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря територіальної громади потрапляє від автотранспорту. Якість повітря може погіршуватись з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, низької якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття та за несприятливих метеорологічних умов.

На сьогодні спостерігається тенденція до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від транспортних засобів, яка ймовірно продовжуватиметься через тенденцію подальшого зростання рівня автомобілізації.

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у Полтавській міській територіальній громаді

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Загальна кількість (одиниць) дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, виданих у поточному році суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до:	23	12	14
другої групи	8	1	5
третьої групи	15	11	9
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел (без урахування викидів діоксиду вуглецю), тис.т	*	0,993197	1,293432
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т	*	1,81	2,35

Рівні забруднюючих речовин в атмосферному повітрі в агломерації «Полтава» у 2023 році

Назва забруднюючої речовини ²	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини ³	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин
Полтавський обласний центр з гідрометеорології (Стаціонарні пости: Пост №1 – в районі парку «Перемога»; Пост №3 – в районі площі Київській (колишня Зигіна); Пост №6 – в районі вул.Івана Мазепи; Пост №7 – в районі вул.Заводської)				
Список А				
Діоксид сірки	Пост №1	2 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів небезпеки ЗР
	Пост №3	3 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів небезпеки ЗР
	Пост №6	3 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів небезпеки ЗР
	Пост №7	4 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів небезпеки ЗР
Оксид вуглецю	Пост №1	0,85 мг/м ³	не перевищує граничну величину ЗР	не перевищує порогів небезпеки ЗР
	Пост №3	2,8 мг/м ³	не перевищує граничну величину ЗР	не перевищує порогів небезпеки ЗР
	Пост №6	2,15 мг/м ³	не перевищує граничну величину ЗР	не перевищує порогів небезпеки ЗР

	Пост №7	2,55 мг/м ³	не перевищує граничну величину ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
Діоксид азоту	Пост №1	21 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
	Пост №3	46,67 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
	Пост №6	47 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
	Пост №7	47 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
Оксид азоту	Пост №3	20 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР

Список Б

Аміак	Пост №3	0,015 мг/м ³	X	X
Водень хлористий	Пост №6	0,033 мг/м ³	X	X
Фтористий водень	Пост №1	0,001 мг/м ³	X	X
	Пост №7	0,004 мг/м ³	X	X

Полтавський районний відокремлений підрозділ ДУ «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»
(Точки відбору проб повітря)

Список А

Діоксид азоту	р-н вул. Ігоря Дорошенка, 11 (колишня Ціолковського)	28,3 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
	р-н вул. Липової та Шевченка	25,9 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
	перехрестя вул. Зіньківської та Решетилівська (колишня Маршали Бірюзова)	26,7 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
	р-н вул. Соборності, 37	28,3 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР
	р-н пров. Рибальського, 16а	25,6 мкг/м ³	не перевищує рівень ЗР	не перевищує порогів безпеки ЗР

Список Б				
Аміак	р-н вул. Ігоря Дорошенка, 11 (колишня Ціолковського)	<0,01 мг/м ³	X	X
	р-н вул. Липової та Шевченка	<0,01 мг/м ³	X	X
	перехрестя вул. Зіньківської та Решетилівська (колишня Маршали Бірюзова)	<0,01 мг/м ³	X	X
	р-н вул. Соборності, 37	<0,01 мг/м ³	X	X
	р-н пров. Рибальського, 16а	<0,01 мг/м ³	X	X
Сірководень	р-н вул. Ігоря Дорошенка, 11 (колишня Ціолковського)	<0,004 мг/м ³	X	X
	р-н вул. Липової та Шевченка	<0,004 мг/м ³	X	X
	перехрестя вул. Зіньківської та Решетилівська (колишня Маршали Бірюзова)	<0,004 мг/м ³	X	X
	р-н вул. Соборності, 37	<0,004 мг/м ³	X	X
	р-н пров. Рибальського, 16а	<0,004 мг/м ³	X	X
Хлор	р-н вул. Ігоря Дорошенка, 11 (колишня Ціолковського)	<0,012 мг/м ³	X	X
	р-н вул. Липової та Шевченка	<0,012 мг/м ³	X	X
	перехрестя вул. Зіньківської та Решетилівська (колишня	<0,012 мг/м ³	X	X

	Маршали Бірюзова)			
	р-н вул. Соборності, 37	<0,012 мг/м ³	X	X
	р-н пров. Рибальського, 16а	<0,012 мг/м ³	X	X

*Основні забруднювачі речовини атмосферного повітря за звітний 2023 рік на території
Полтавської міської територіальної громади*

№ з/п	Назва об'єкта	Частка викидів забруднюючої речовини			Частка оснащення джерел викидів газочисними установками (ГОУ), %	Ефективність роботи ГОУ, %	Зменшення обсягів викидів за рахунок впровадження природоохоронних заходів, т/рік *	
		усього викидів, т/рік	до загального обсягу викидів об'єкта, %	до загального обсягу викидів Полтавської міської тер. громади,			очікуване	фактичне
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Приватне акціонерне товариство «Полтавський олійно-екстракційний завод-КЕРНЕЛ ГРУП»	461,017	100	35,6	9%	79,1-99,2%	-	-
2	Полтавське обласне комунальне виробниче підприємство теплового господарства «ПОЛТАВАТЕПЛОЕНЕРГО»	232,492	100	18,0	-	-	-	-
3	Товариство з обмеженою відповідальністю «СПЕЦМЕХСЕРВІС»	122,075	100	9,4	**	**	**	**
4	Філія газопромислове управління «ПОЛТАВАГАЗ-ВИДОБУВАННЯ» Акціонерного товариства «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»	113,426	100	8,8	**	**	**	**
5	Приватне підприємство «Полтавський ливарно-механічний завод»	89,14	100	6,9	100%	90%	-	-

№ з/п	Назва об'єкта	Частка викидів забруднюючої речовини			Частка оснащення джерел викидів газочисними установками (ГОУ), %	Ефективність роботи ГОУ, %	Зменшення обсягів викидів за рахунок впровадження природоохоронних заходів, т/рік *	
		усього викидів, т/рік	до загального обсягу викидів об'єкта, %	до загального обсягу викидів Полтавської міської тер. громади.			очікуване	фактичне
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6	Приватне акціонерне товариство «Полтавський турбомеханічний завод» (Київський район)	74,072	100	5,7	**	**	**	**

Клімат Полтавської міської територіальної громади та його зміни у сучасний кліматичний період і до кінця XX століття.

Полтава розташована в атлантико-континентальній кліматичній області. Її клімат формується під переважаючим впливом вологих повітряних мас з Атлантичного океану і Середземного моря та континентальних. За багаторічними даними спостережень встановлено, що клімат Полтави у сучасний кліматичний період за класифікацією Кеппена, помірний, континентальний, субвологий. Порівняно з 1990 роком він став більш посушливим.

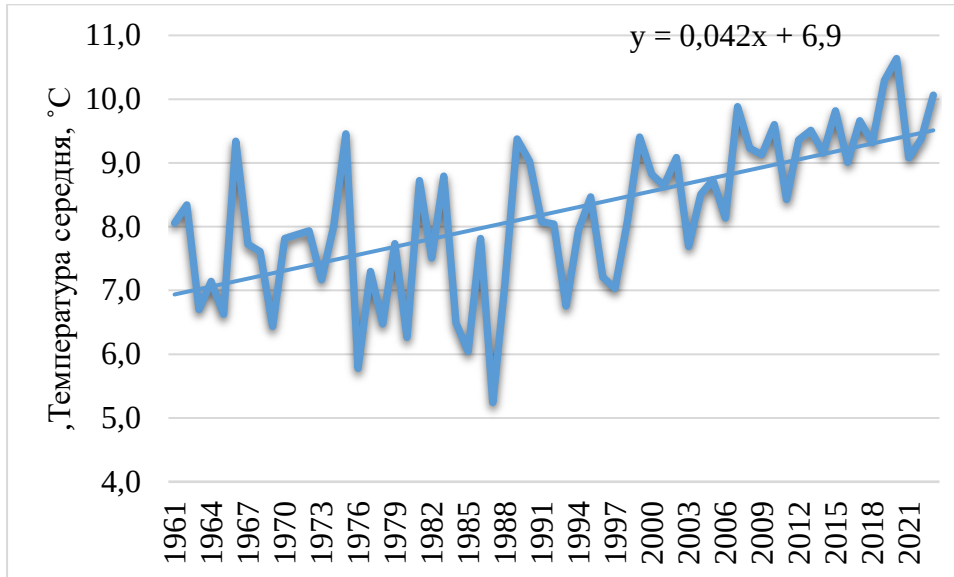
Середня за рік температура повітря в місті становить +8,8°C. Індекс континентальності (різниця між найвищою та найнижчою середньою за місяць температурою повітря протягом року) становить 25,9 °C, середня температура найхолоднішого місяця (січень) – -4,2°C, найтеплішого (липень) – +21,7°C.

За рік в Полтаві випадає у середньому 572 мм опадів. Найбільша за місяць кількість опадів спостерігається у червні -70 мм. Протягом року посушливий період, коли за місяць випадає менше 40 мм опадів характерний для лютого (33 мм). квітня(37 мм) та серпня (39 мм)

Протягом останніх десятиріч в Полтаві, як і в Україні загалом, відмічаються суттєві зміни регіонального клімату, індикатором яких є температура повітря.

Протягом усього року спостерігається ріст температури повітря, як середньої, так і максимальної та мінімальної. Швидкість їхньої зміни у період 1961-2023 становили 0,4°C/10р (рис.2). Найбільшими темпами зростала температура повітря взимку. Темпи росту середньої за сезон температури повітря у цей період становили 0,6°C/10р, середньої мінімальної 0,7°C/10р, а середньої максимальної – 0,5°C/10р. Особливо виділяється січень, середня мінімальна температура якого протягом зазначеного періоду підвищувалась із швидкістю 0,9°C/10р.

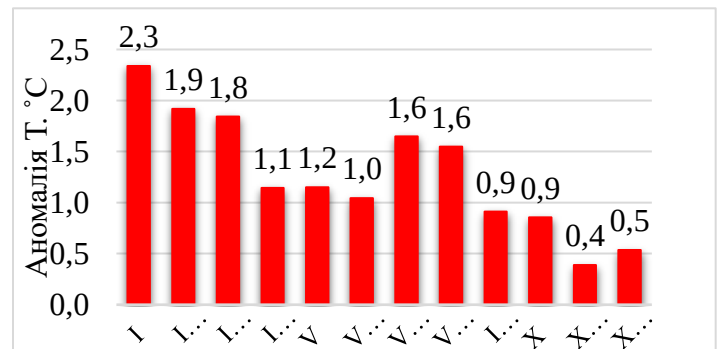
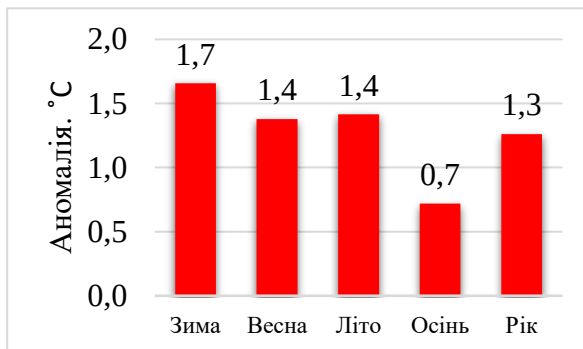
Динаміка середньої за рік температури повітря у м. Полтава



Останнє десятиріччя у Полтаві, як і на решті території України, було найтеплішим з 1961 року і, ймовірно, з початку ХХ століття. Найтеплішим за останні п'ятдесят років і, ймовірно, за сторіччя у Полтаві був 2020 рік, як і в Україні, загалом. Його аномалії середньої за рік температури повітря, відносно середніх багаторічних значень за 1991-2020 рр., перевищили $1,5^{\circ}\text{C}$ і становили $1,8^{\circ}\text{C}$, а відносно 1961-1990 рр. – досягли $3,1^{\circ}\text{C}$

Інтенсивний ріст приземної температури повітря зумовив суттєву зміну кліматичної норми метеорологічної величини у Полтаві протягом усього року. Сучасна кліматична норма за період 1991-2020 середньої за рік температури повітря у Полтаві стала на $1,3^{\circ}\text{C}$ вищою за її базові значення у період 1961-1990. Найбільший внесок у зміну річної температури мав зимовий сезон, який став на $1,7^{\circ}\text{C}$ теплішим. Найсуттєвіше підвищилась температура повітря у січні ($2,3^{\circ}\text{C}$) та лютому ($1,9^{\circ}\text{C}$). Весна та літо стали теплішими на $1,4^{\circ}\text{C}$. Восени спостерігались найменші зміни температури у Полтаві. Осінь стала теплішою лише на $0,7^{\circ}\text{C}$.

а) середня за рік та сезон аномалія б) середня за місяць аномалія температури



Зміна середніх багаторічних значень середньої за рік, сезон, місяць температури повітря у 1991-2020рр. відносно 1961-1990 у м. Полтава

Ріст середньої за рік та місяць приземної температури повітря у Полтаві зумовлений збільшенням максимальної та мінімальної температури. За останні тридцять років середня за рік максимальна та мінімальна температура у регіоні виросли на $1,4^{\circ}\text{C}$ та $1,3^{\circ}\text{C}$, відповідно. Найбільший ріст максимальної температури відмічається весною ($1,7^{\circ}\text{C}$), з максимумом у березні ($2,3^{\circ}\text{C}$), а мінімальної – зимою ($2,1^{\circ}\text{C}$). Найбільший ріст мінімальної температури характерний для січня та лютого ($2,9^{\circ}\text{C}$ та $2,1^{\circ}\text{C}$, відповідно).

Значне зростання максимальної і, особливо, мінімальної температури повітря у холодний період року зумовило зменшення кількості морозних днів ($T_{\text{мін}} < 0^{\circ}\text{C}$) на 6,0 дні за 10 років. Кількість днів з сильним морозом, коли мінімальна температурою повітря нижче 20°C також

зменшується. Суттєве підвищення температури повітря, особливо максимальної, у теплий період у Полтаві зумовило у період 1991-2020 збільшення кількості теплих днів з середньою за добу температурою повітря вище 0,0°C 12,3 дні/10р, кількості днів з вегетацією – 10,9 дні/10р, активною вегетацією – 7,3 дні/10р, зростала кількість літніх днів – 9,7 дні/10р . Середня багаторічна дата останніх заморозків у повітрі припадає на середину квітня, на поверхні ґрунту – на першу декаду травня.

Сталий перехід середньодобових температур повітря через 0° навесні змістився на більш ранні строки більше ніж на декаду і відбувається в середньому 4 березня, а восени, в бік зниження – 22 листопада. Середня тривалість періоду з середньодобовою температурою повітря вище 0° становить 262 дні.

Практично не викликає сумнівів, що ріст максимальної температури зумовив у Полтаві збільшення кількості спекотних днів, коли максимальна температура повітря перевищувалася на 25°C і 30 °C .

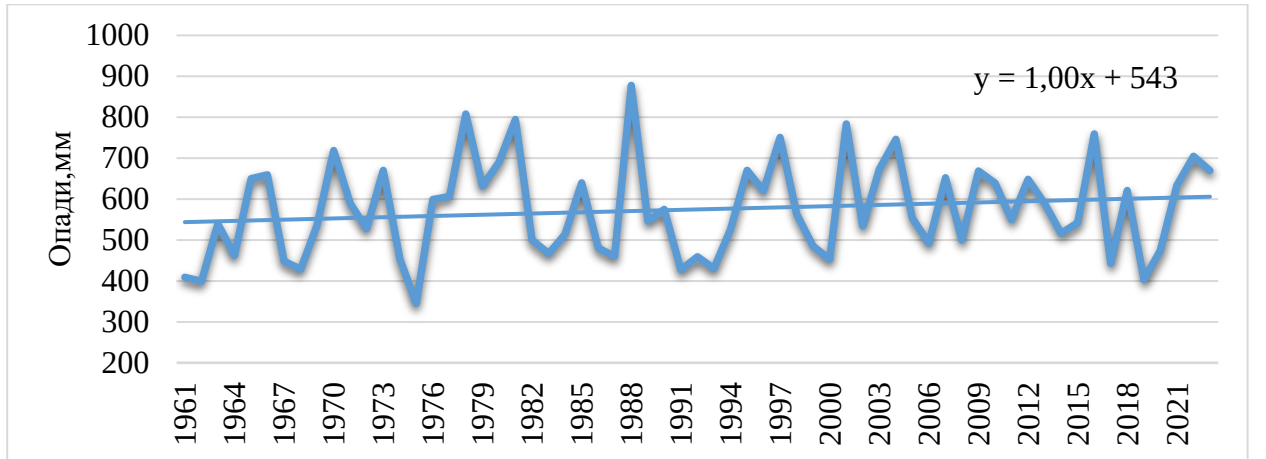
Режим зволоження

Для Полтави характерний континентальний тип випадіння опадів з максимумом 174 мм (30%) у літній період і мінімумом зимою -120 мм (21%) Весною та восени в місті випадає майже однакова кількість опадів — 137 мм та 141 мм відповідно, що становить 24% за сезон, від їхньої річної кількості

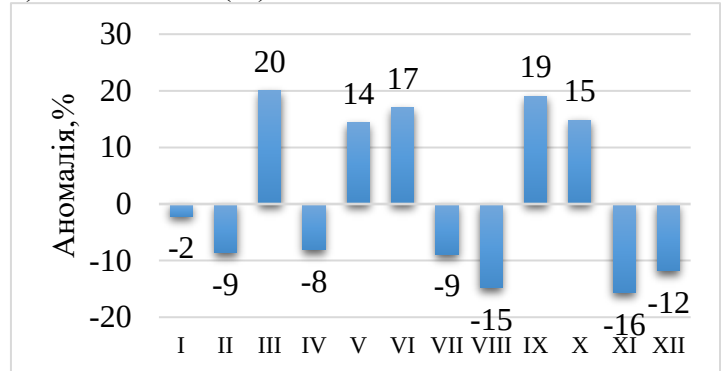
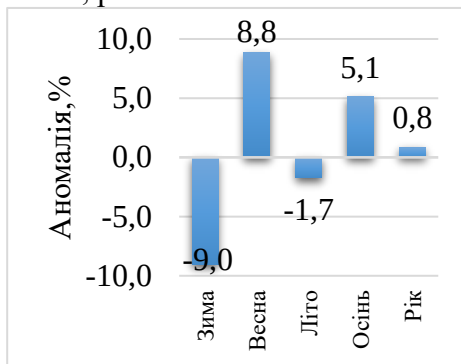
У Полтаві протягом останніх десятиріч відмічається зміна не лише температурного режиму, а й режиму зволоження. Незважаючи на те, що протягом 1961-2020 рр. в місті спостерігалась незначна тенденція до зростання річної кількості опадів (10 мм за 10 років), кліматична норма середньої за рік кількості опадів у період 1991-2020 суттєво не змінилась (0,8%) порівняно з 1961-1990. Найбільша кількість опадів змістилась з липня на червень, а у березні та вересні появились додаткові максимуми опадів. Березень перестав бути посушливим місяцем, оскільки кількість опадів за місяць перевищила 40мм (42 мм) (рис.1, 4). Відмічається перерозподіл опадів протягом року: зменшення зимою і літом (-9,0% та -1,7 %, відповідно) та збільшення весною і восени (8,8% та 5,1%). Зростання дефіциту опадів зимою спостерігається протягом усього сезону, а найбільше у грудні (12%) та лютому (9%). Виражена тенденція до малосніжних зим, з нестійким сніговим покривом (на фоні цього бувають випадки з надзвичайною кількістю снігу: грудень 2017 року – 113мм), посилюють ризик вимерзання рослин зимуючих культур при різких зниженнях температур повітря, викликаних ультраполярними хвилями холоду.

Літом суттєве збільшення дефіциту опадів відмічається у серпні (15%). Такі зміни привели до того, що серпень в Полтаві став посушливим (рис.4, 1). Зменшилась кількість опадів і в липні, проте червень став більш вологим (рис.4). Осінь і весна в Полтаві, порівняно з 1961-1990 рр, також стали більш вологими: осінь за рахунок зростання кількості опадів у жовтні і, особливо вересні (19% та 15%, відповідно), а весна – за рахунок їхнього збільшення у травні і, особливо, березні (15% і 20%, відповідно)

а) динаміка кількості опадів за рік



в) аномалія (%) кількості опадів за сезон, рік



Зміна кількості опадів за рік (а), сезон (б) та місяць (в) у Полтаві у 1991-2020 рр відносно 1961-1990 рр.

Опади в Полтаві випадають переважно у вигляді дощу та зливого дощу, які спостерігаються протягом усього року. Найбільшу повторюваність мають зливи. За рік відмічається понад 104 дні зі зливами, 52% яких спостерігається з квітня по липень. Протягом останніх десятиріч повторюваність днів зі зливами зростає – 6 днів за 10 років.

Снігопади в Полтаві можуть спостерігатися із листопада по квітень. Загалом, за холодний період в області відмічається біля 20 днів зі снігом, 40,4 із зливовим снігом, 3,5 дні зі зливовим мокрим та мокрим снігом. Найбільша повторюваність снігопадів відмічається у січні та лютому. Лише зливовий мокрий сніг частіше буває у березні.

Кількість днів з дощем та снігом зменшувалась, проте кількість днів зі зливами зростали протягом останніх десятиліть, що також свідчить про збільшення інтенсивності опадів. Кількість дуже сильних снігопадів у Полтаві протягом 1981-2010 збільшувалась, проте ці зміни були не суттєвими, але інтенсивність опадів під час снігопаду, як середня, так і максимальна, дуже ймовірно зростала.

Вітровий режим

Режим вітру є важливою характеристикою клімату, яка впливає як на безпеку життєдіяльності людей, так і на формування кліматичного потенціалу природних ресурсів регіону.

Середня за рік швидкість вітру в Полтаві становить 2,9 м/с. У річному розрізі найбільша середня швидкість вітру спостерігається зимою і весною з максимумом у лютому і березні (3,3 м/с та 3,4 м/с, відповідно).

Відмічається тенденція до зменшення середньої і максимальної за рік швидкості вітру. Максимальна швидкість вітру за весь період спостережень становила 30 м/с (08.03.1983р). В період з 2000 по 2022 рік максимальна швидкість вітру на МС Полтава становила 21 м/с.

(14.01.2022р).Швидкість вітру, повторюваність перевищення якої складає 5%, в кліматичному періоді 1961-1990 становила 12-13 м/с, а в кліматичному періоді 1991-2020 становить 8-9 м/с.

Атмосферні явища

У теплий період року у Полтаві спостерігаються сприятливі умови для розвитку конвективних процесів, які приводять до утворення гроз, злив, граду та шквалу. За рік в Полтаві відмічається біля 26 днів з грозою. Проте, у районі радіусом 100км число днів з грозою та їхня тривалість можуть бути у два - три рази більшими, ніж в окремому пункті, а в районі радіусом 200км – у 3-4 рази. Активна грозова діяльність відмічається з травня по серпень з максимумом (7,4 днів) у липні, коли конвекція досягає найбільшого розвитку. Найбільш ймовірне їх утворення у травні та червні. Протягом періоду 1981-2018 у Полтаві спостерігалось збільшення кількості днів з грозою, швидкість якого становила 2,4 дні за 10 років. За рік в Полтаві спостерігається 1-2 дні з градом. Відмічається незначна тенденція до зростання їхньої повторюваності. Збільшення інтенсивності конвекції зумовило зростання повторюваності смерчів на території Полтавської області, при яких пориви вітру сягають 30 м/с і навіть більше.

Зменшення швидкості вітру як середньої, так і максимальної, привело до зменшення кількості явищ погоди пов'язаних з вітром, зокрема туманів та хуртовин. Протягом 1981-2018 кількість днів з туманом у Полтаві зменшувалась – 2,9 дні за 10 років, зменшувалась і кількість днів з хуртовиною. Ожеледь і ожеледиця в Полтаві можуть спостерігатись із жовтня по березень, найчастіше зимою, особливо у січні. Кількість днів з ожеледдю та ожеледицею протягом останніх десятиліть в Полтаві збільшується.

Зміна стану кліматичної системи також вплинула на забруднення атмосфери, особливо на метеорологічні умови що сприяють розсіюванню та накопиченню забруднюючих речовин. Протягом останніх десятиліть на Полтавщині відмічається погіршення метеорологічних умов які сприяють розсіюванню домішок, внаслідок чого ці умови стали більш несприятливими.

Отже, протягом останніх десятиріч у Полтаві спостерігались суттєві зміни термічного режиму, режиму зволоження, збільшувалась повторюваність та інтенсивність небезпечних та стихійних явищ погоди. Такі зміни створюють значні ризики для життєдіяльності людини, довкілля, ефективної діяльності галузей економіки.

Ймовірні зміни клімату в Полтаві до кінця XXI століття

Для прогнозування змін кліматичної системи використовують сценарії антропогенних впливів на основі яких моделюється ймовірний стан кліматичної системи за допомогою глобальних і регіональних кліматичних моделей. Кліматичні прогнози, які відповідають сценаріям, прийнято називати "сценарними проєкціями", оскільки вони орієнтовані на певний сценарій впливу на кліматичну систему і тому є його проєкцією. Проєкції клімату залежать від використаного сценарію викидів і, отже, від припущень щодо майбутнього соціально-економічного та технологічного розвитку, які характеризуються значною невизначеністю.

У П'ятій оціночній доповіді (ДО5 -AR5) Міжурядова група експертів з питань зміни клімату (МГЕЗК) використала набір із чотирьох сценаріїв, а саме репрезентативні траєкторії концентрацій парникових газів (РТК). Вони визначають приблизний загальний обсяг радіаційного випромінювання у 2100 р. порівняно з доіндустріальним періодом (1750 р.): 2,6 Вт/м² для сценарію РТК 2.6, 4,5 Вт/м², 6,0 Вт/м² та 8,5 Вт/м² для сценаріїв РТК 4.5, РТК 6.0 і РТК 8.5, відповідно. В усіх сценаріях РТК до 2100 р. атмосферна концентрація CO₂ вища, ніж у сучасний період через триваюче збільшення викидів CO₂ в атмосферу в XXI столітті. Ці чотири сценарії РТК включають один сценарій зменшення викидів, який передбачає дуже низький рівень концентрації парникових газів (РТК 2.6), два стабілізаційні сценарії (РТК 4.5 і РТК 6.0) та один сценарій з дуже високими викидами парникових газів (РТК 8.5). У сценаріях РТК 6.0 і РТК 8.5

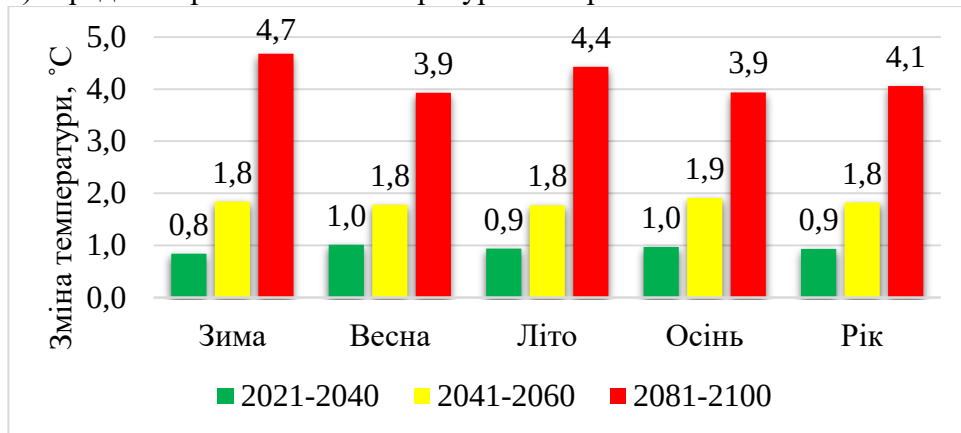
радіаційний вплив не досягає максимуму до 2100 р.; у сценарії РТК2.6 він досягає максимуму а потім знижується, а в сценарії РТК4.5 - стабілізується до 2100 р.

Сценарії РТК базуються на поєднанні моделей клімату, атмосферної хімії та глобального вуглецевого циклу. Їхні розрахунки передбачають до кінця 2100 р. граничні значення концентрації CO₂. З урахуванням концентрації CH₄ і N₂O сумарні еквівалентні концентрації CO₂ до 2100 р. становлять 475 ppm (РТК2.6), 630 ppm (РТК4.5), 800 ppm (РТК6.0) і 1313 ppm (РТК8.5).

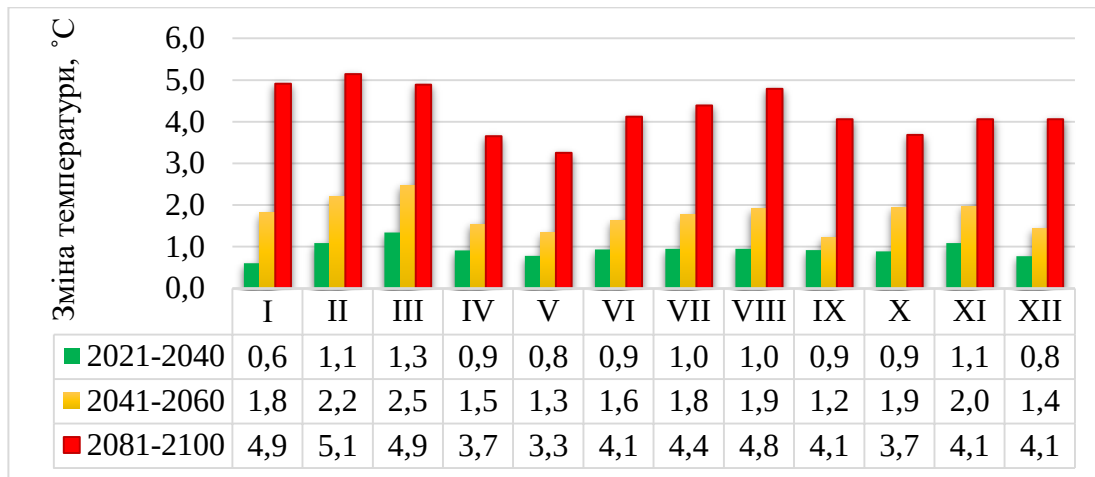
Оцінку ймовірної зміни клімату в Полтаві здійснено для сценарію РТК 8.5, який передбачає розвиток людства за принципом «бізнес як завжди» без значних трансформацій, що спричинюватиме зростання радіаційного впливу на 8.5 Вт/м² і вище до 2100 року. За даними CORDEX -EUR-11 Copernicus Climate Change Service, проводили оцінку зміни середніх багаторічних значень кліматичних показників у 2021-2040, 2041-2060, 2081-2100 рр . відносно сучасної кліматичної норми 1991-2020 рр.

Встановлено, що за сценарію РТК8.5, ріст температури повітря в Полтаві спостерігатиметься протягом усього року і зростатиме до кінця століття (рис.4). Середня за рік температура повітря в короткостроковій перспективі (2021-2040) може зрости на 0,9°C, відносно 1991-2020 рр. До середини століття (2041-2060) цей ріст подвоїться – 1,8 °C, а до кінця століття може перевищити 4,0 °C.

а) середня за рік і сезон температура повітря



б) середня за місяць температура повітря



Проекції зміни середніх багаторічних значень середньої за рік, сезон, місяць температури повітря у 2021-2040, 2041-2060, 2081-2100 відносно 1991-2020 за сценарію РТК8.5 у м. Полтава.

У короткостроковій перспективі (2021-2040) найбільший ріст температури очікується весною і восени, середні за сезон значення якої можуть збільшитись на 1,0°C відносно 1991-2020 рр. Найбільші зміни очікуються у березні та листопаді, які стануть теплішими на 1,3°C та 1,1°C, відповідно (рис.5).

У середньостроковій перспективі (2041-2060) ріст середньої за рік температури повітря перевищить 1,5°C і становитиме 1,8 °C . Такі ж зміни будуть характерні і для середньої за сезон температури повітря (рис.5). Проте в окремі місяці ріст температури може перевищити 2,0 °C (лютий, березень, листопад), а в березень взагалі може стати на 2,5 °C теплішим.

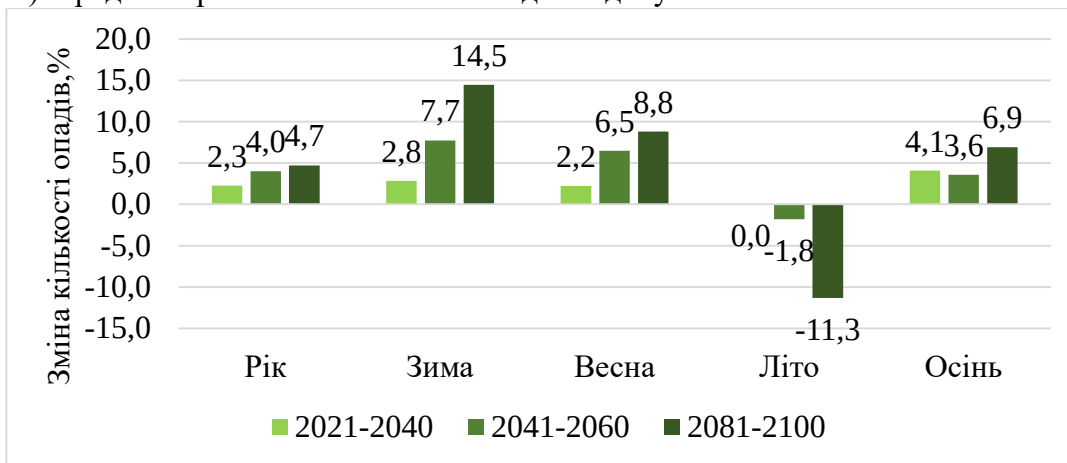
У довгостроковій перспективі (2081-2100) ріст середньої за рік температура повітря в Полтаві, за реалізації сценарію РТК8,5 може перевищити 4,0 °C (рис.5). Найбільші зміни ймовірно зимою (4,7 °C). У січні середня за місяць температура може підвищитись на 4,9 °C, а в лютому аномалії температури можуть перевищити 5,0 °C. Як наслідок, до кінця століття середня за місяць температура повітря в Полтаві зимою буде додатною і відповідатиме температурі, яка в сучасний кліматичний період спостерігається на Кримському півострові, зокрема в Євпаторії, Джанкої. Суттєві зміни температури очікуються і літом, яке може стати теплішим на 4,4 °C, порівняно з сучасним (рис.5). Найбільший ріст можливий у серпні та липні – 4,8 °C та 4,4 °C (рис.5). Середня за серпень температура повітря може сягати 26,0 °C. Такої температури у сучасний кліматичний період в Україні не спостерігається. Вона характерна для Середземномор'я, зокрема, Італії. Весна і осінь в Полтаві можуть стати теплішими на 3,9 °C. Найбільші зміни весною очікуються у березні, який може стати на 4,9 °C теплішим. Зазвичай така температура повітря в Полтаві у сучасний період спостерігається на початку квітня або листопада. Вересень і листопад до кінця століття можуть стати на 4,1 °C теплішими. Такий ріст температури у вересні може привести до того що він стане літнім місяцем, а середня за місяць температура відповідатиме сучасному червню.

До кінця ХХІ ст. у громаді можна очікувати більш суттєве підвищення екстремальної температури повітря, як середньої максимальної за рік, так і середньої мінімальної, ніж відмічалось протягом останніх 30 років. Цей ріст може сягати 4,1°C та 4,2°C відносно 1991-2020 рр. Ймовірно що ріст мінімальної температури випереджатиме ріст максимальної, про що свідчать зміни абсолютної максимальної та мінімальної за рік температури повітря. Так, у 2021-2040 рр абсолютна мінімальна за рік температура може зрости на 1,8°C, у 2041-2060 – на 3,6°C, а в 2081-2100 – на 8,8°C відносно 1991-2020 рр., у той час як ріст абсолютної максимальної температури може становити 1,1°C, 2,2°C та 5,2°C, відповідно. Підвищення максимальної температури в теплий період зумовить збільшення кількості спекотних днів. За реалізації сценарію РТК8,5 кількість днів з максимальною температурою 35°C і вище у 2021-2040 рр може зрости на 2,4 дні порівняно з сучасним періодом, до середини століття на 5,4 дні , а до кінця

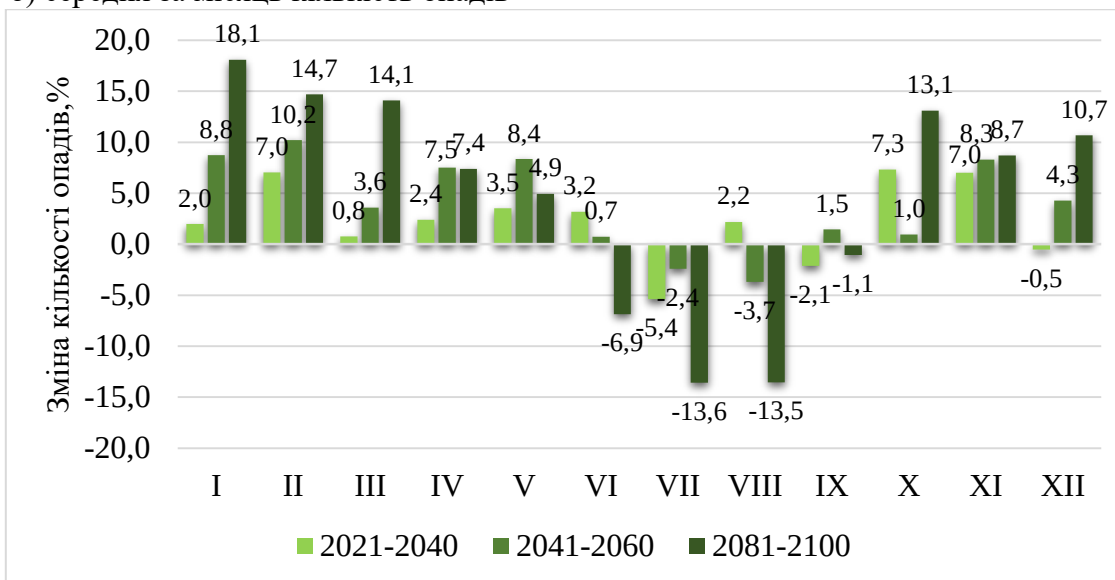
століття – на 17,3 дні. В холодний період кількість морозних днів з мінімальною температурою нижче 0 °С може зменшитись до 2040 року майже на два тижні (12 днів), до середини століття на 24 дні, а до кінця століття – на 55 днів. За таких умов суттєво зменшиться тривалість зими, а в окремі роки стійкого переходу середньої за добу температури повітря через 0°С не спостерігатиметься.

Кількість опадів за рік в громаді до кінця століття може змінитись несуттєво від 2,3% у 2021-2040 до 4,7% у 2081-2100 рр. відносно сучасної кліматичної норми. Очікується зростання кількості опадів у холодний період, найбільше у січні та лютому (до 18,1% та 14,7% у 2081-2100) і зменшення у теплий, особливо влітку. Найбільший дефіцит опадів літом до кінця століття ймовірно буде у липні та серпні і становитиме біля 13,5% відносно 1991-2020 рр. (рис.6). Суттєве зменшення кількості опадів, яке супроводжуватиметься значним зростанням температури повітря зумовить збільшення кількості та інтенсивності посух, зростання пожежної небезпеки. В холодний період опади випадатимуть переважно у вигляді дощу та мокрого снігу, стійкого снігового покриву не утворюватиметься.

а) середня за рік і сезон кількість опадів за добу



б) середня за місяць кількість опадів



Проекції зміни середніх багаторічних значень середньої за рік, сезон, місяць добової кількості опадів у 2021-2040, 2041-2060, 2081-2100 відносно 1991-2020 за сценарію РТК8.5 у м. Полтава.

Очікується що інтенсивність опадів в Полтаві збільшуватиметься : максимальна за добу кількість опадів у 2021-2040 зросте на 2,0мм, а за 5 діб – на 3,1 мм, у 2041-2060- на 3,3мм та 4,6 мм, а до кінця століття на 7,4 мм і 9,9 мм, відповідно.

Водні ресурси

До земель водного фонду Полтавської міської територіальної громади належать землі, зайняті річками, озерами, водосховищами, ставками, болотами, прибережними захисними смугами уздовж річок та навколо водойм, землі під гідротехнічними спорудами та каналами. Природні ресурси підземних вод є одним із основних джерел господарсько-питного водопостачання міста Полтави та інших населених пунктів громади.

За даними Департаменту земельних і водних ресурсів та земельного кадастру Полтавської міської ради у 2023 році на території громади налічувалося 316 водних об'єктів, в тому числі у межах м. Полтава – 110.

В межах обласного центру течуть три річки – Ворскла, Тарапуньк та Коломак.

Річка Ворскла належить до басейну р. Дніпро, є її лівою притокою першого порядку. Довжина річки в межах ПМТГ становить 20 км, з них 6,0 км протікає в межах міста. Русло річки помірно зависте, переважна ширина 40-60 м, глибина 2-4 м, в деяких місцях до 9 м, швидкість течії 0,1-0,2 м/с, середній похил водної поверхні 0,3%. По своєму режиму р. Ворскла відноситься до Східноєвропейського типу. Живлення річки переважно снігове-дощове. Поверхневий стік утворюється за рахунок сніготанення. На період весняної повені приходить більше 60% річного стоку, в окремі роки – більше 80%, а при низьких повенях 35-40%.

Річка Тарапунька належить до басейну р. Ворскла, є її правою притокою першого порядку. Довжина річки в межах міста 6,0 км, значна її частина взята в колектор. По своєму режиму р. Тарапунька відноситься до Східноєвропейського типу. Живлення річки переважно снігове-дощове. Поверхневий стік утворюється за рахунок сніготанення, норма складає 938 тис. м.3 на рік. На період весняної повені приходить більше 60% річного стоку, в окремі роки – більше 80%, а при низьких повенях 35-40%.

Річка Коломак належить до басейну р. Ворскла, є її лівою притокою першого порядку. Довжина річки в межах ПМТГ становить 14,6 км, межа міста Полтава в районі мікрорайонів Дублянщина, Лісок, Залізничників, примикає до р. Коломак. Русло річки сильно зависте, середній коефіцієнт завистості 1,42, ширина плесу 15-50 м, глибина 1,5-2 м, швидкість течії 0,051 м/с, середній похил водної поверхні 0,5%. По своєму режиму р. Коломак відноситься до Східноєвропейського типу. Живлення річки переважно снігове-дощове. Поверхневий стік утворюється за рахунок сніготанення. На період весняної повені приходить більше 60% річного стоку, в окремі роки – більше 80%, а при низьких повенях 35-40%.

Водні об'єкти Полтавської міської територіальної громади станом на 01.01.2024

Водні об'єкти	Кількість одиниць
1	2
Усього	316
в тому числі у м. Полтава	110
з них паспортизовано, зокрема:	33
- водосховищ (крім водосховищ комплексного призначення)	-

<i>Водні об'єкти</i>	<i>Кількість одиниць</i>
1	2
- ставків	32
- озер	-
- замкнених природних водойм	1
З них передано в оренду, зокрема:	43
- водосховищ (крім водосховищ комплексного призначення)	-
- ставків	42
- озер	-
- замкнених природних водойм	1

Динаміка водокористування у Полтавській міській територіальній громаді

Показники	Одиниця виміру	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4	5
Забрано води з природних джерел, усього	млн м³	21,690	21,685	21,996
у тому числі:				
поверхневої	млн м ³	0,003	0,005	0,005
підземної	млн м ³	21,687	21,680	21,991
морської	млн м ³	-	-	-
Використано свіжої води, усього	млн м³	13,994	14,091	13,845
у тому числі на потреби:				
питні і санітарно-гігієнічні	млн м ³	10,834	10,838	11,037
виробничі	млн м ³	3,157	3,248	2,804
зрошення	млн м ³	0,003	0,005	0,005
Втрачено води при транспортуванні	млн м ³	3,307	3,577	4,264
	% до забраної води	15,3	16,5	19,4
Скинуто зворотних вод, усього	млн м³	12,447	20,686	21,406
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, усього	млн м³	12,386	20,604	21,336
з них:				
нормативно очищених, усього	млн м ³	12,386	20,390	8,583
у тому числі:	млн м ³	12,141	20,351	8,518

на спорудах біологічного очищення				
на спорудах фізико-хімічного очищення	млн м ³	-	-	-
на спорудах механічного очищення	млн м ³	0,245	0,039	0,065
нормативно чистих без очистки	млн м ³	-	-	-
забруднених, усього	млн м ³	-	-	-
у тому числі: недостатньо очищених	млн м ³	-	-	12,753
без очищення	млн м ³	-	-	-

*Використання води за видами економічної діяльності
по Полтавській міській територіальній громаді*

Види економічної діяльності	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної
1	2	3	4	5	6	7
Усього за регіоном	13,994	12,518	14,091	11,302	13,845	15,15
За видами економічної діяльності						
у тому числі:						
- [А] сільське господарство лісове господарство та рибне господарство	0,003	-	0,031	-	0,088	-
- [В] добувна промисловість і розроблення кар'єрів	-	-	0,006	-	-	-
- [С] переробна промисловість	0,677	41,499	0,727	38,451	0,897	1,980
- [D] постачання електроенергії газу пари та кондиційованого повітря	-	-	0,006	-	0,004	-
- [Е] водопостачання; каналізація поводження	12,936	-	13,020	-	12,527	-

з відходами						
- [F] будівництво	0,096	-	0,057	-	0,082	0,004
- [G] оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,017	-	0,012	-	0,022	0,024
- [H] транспорт складське господарство поштова та кур'єрська діяльність	0,028	68,162	0,012	71,331	0,021	0,086
- [I] тимчасове розміщування й організація харчування	0,001	-	0,001	-	0,000	-
- [J] інформація та телекомунікації	-	-	-	-	-	-
- [L] операції з нерухомим майном	0,016	-	0,010	-	0,032	-
- [N] діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	-	-	0,049	-	0,043	-
- [O] державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	0,042	-	0,035	-	0,030	-
- [P] освіта	0,144	-	0,072	-	0,090	0,004
- [Q] охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,033	-	0,053	-	0,010	-
- [R] мистецтво спорт розваги та відпочинок	-	-	-	-	-	-

*Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними водокористувачами -
забруднювачами поверхневих водних об'єктів*

Найменування	Назва	2021 рік	2022 рік	2023 рік
--------------	-------	----------	----------	----------

ТОВ «Епіцентр К» (Невідокремлений структурний підрозділ Гіпермаркет «Епіцентр К» у м. Полтава								24,000	-	0,0
---	--	--	--	--	--	--	--	--------	---	-----

Скидання забруднюючих речовин із зворотними водами у поверхневі водні об'єкти

Забруднююча речовина, що скидається разом із зворотними водами	2021 рік	2022 рік	2023 рік
	обсяг забруднюючих речовин, одиниця виміру	обсяг забруднюючих речовин, одиниця виміру	обсяг забруднюючих речовин, одиниця виміру
1	2	3	4
Азот амонійний, т	13,4	18,1	39,9
БСК ₅ (біохімічне споживання кисню), т	179,3	295,1	310,9
Завислі речовини, т	181,1	295,6	341,0
Залізо, кг	5309,6	2495,2	2375,5
Кальцій, кг	1945,7	1794,9	1807,3
Магній, кг	363,6	330,7	344,5
Мідь, кг	31,9	12,8	13,8
Нафтопродукти, кг	34	18,2	22,3
Нікель, кг	37,7	37,4	30,4
Нітрати, т	454,8	724,2	721,2
Нітрити, т	5,3	1,5	1,6
СПАР (синтетичні поверхнево-активні речовини), кг	410,0	713,0	720,0
Сульфати, т	1397,6	2040,9	2137,4
Сухий залишок, т	12116,0	19831,3	20409,8
Фосфати, кг	60770,2	44787,2	53606,4
Хлориди, т	3654,8	5755,7	6118,5
Хром загальний, кг	0,1	2,5	2,3
Хром шестивалентний, кг	0,2	0,2	0,2
ХСК, т	953,7	1552,1	1640,8

Основними водоносними горизонтами, придатними до використання, на території громади є: четвертинний (алювіальний) Полтавський, Буцакський, Сінеман-нижньокрейдовий і Юрський.

Найбільше розповсюджений Бучакський водоносний горизонт, який залягає на відносно невеликих глибинах.

Основні водоносні горизонти у 2023 році

Геологічний індекс водовмісних порід	Кількість прогнозних ресурсів, тис.м ³ /добу	Кількість експлуатаційних запасів, тис.м ³ /добу
1	2	3
PG2OB-AN	123,14	0
PG2OB+ PG3MZ	0	0.375
PG2(KN+BC)	17,19	1,736
K1AL+K2S	0	0.96
K1+K2S	367,61	119,243
РАЗОМ:	507,94	122,314

Земельні ресурси, ґрунти

Територія громади розташована у смузі поширення родючих лісостепових чорноземних ґрунтів. Крім зональних чорноземів сформувались переважно темно-сірі та сірі опідзолені ґрунти, пов'язані зі стародавніми центрами поширення рослинності. На крутосхилах ґрунти зазнають ерозії, що потребує при планувальній організації території відведення таких ділянок під озеленення, терасування з раціональною організацією поверхневого стоку.

У заплавах річок сформувались переважно гідроморфні дерново-підзолисті ґрунти в комплексі з дерновими глейовими та чорноземно-лучними легкого механічного складу, а також лучно- та торфово-болотні ґрунти, сформовані в умовах високого залягання ґрунтових вод. Ці території сприятливі для організації зелених, спортивно- рекреаційних зон тощо.

В цілому ґрунти на території громади міста Полтави придатні для озеленення деревно-чагарниковими насадженнями, які характерні для лісостепової зони.

За результатами останньої агрохімічної паспортизації середньозважений показник вмісту гумусу складав 3,8%. Протягом останніх років спостерігалось зменшення вмісту гумусу.

Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу, азоту, фосфору та калію за результатами агрохімічної паспортизації для земель сільськогосподарського призначення (1 раз на 5 років) по Полтавській міській територіальній громаді (2023 рік)

Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу

Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, %
дуже низький < 1,1	низький 1,1–2,0	середній 2,1–3,0	підвищений 3,1–4,0	високий 4,1–5,0	дуже високий > 5,0	
1	2	3	4	5	6	7
-	-	46,2	53,8	-	-	3,05

Характеристика ґрунтів за вмістом азоту, що легко гідролізується

Площа ґрунтів, %				Середньозважений показник, мг/кг ґрунту (Корнфілд)
дуже низький < 100	низький 101,0–150,0	середній 151,0–200,0	підвищений > 200	
1	2	3	4	5
-	100	-	-	106,3

Характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук фосфору

Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, мг/кг ґрунту (Чиріков)
дуже низький < 20	низький 21–50	середній 51–100	підвищений 101–150	високий 151–200	дуже високий > 200	
1	2	3	4	5	6	7
-	-	-	100	-	-	117,8

Характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук калію

Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, мг/кг ґрунту (Чиріков)
дуже низький ≤ 20	низький 21–40	середній 41–80	підвищений 81–120	високий 121–180	дуже високий > 180	
1	2	3	4	5	6	7
-	-	-	100,0	-	-	103,2

Характеристика ґрунтів у таблицях наведена за даними Полтавської філії ДУ «Держґрунтохорона» Мінагрополітики. Забруднення радіонуклідами (цезій-137, стронцій-90), важкими металами (Cd, Pb, Hg, Cu, Zn, Co, Ni, Mn) та залишковими кількостями пестицидів (ДДТ з метаболітами, ГХЦГ сума ізомерів, 2,4-Д амінна сіль, диметоат, атразин, ацетохлор) - не виявлено.

Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів

Назва адміністративно-територіального устрою	одиниці	Підтоплення		Зсуви	
		площа, км ²	% від площі території регіону	площа, км ²	%
Підтоплення					
с. Витівка		0,11	0,02	х	х
с. Макухівка		0,025	0,01	х	х
с. Ковалівка		0,036	0,01	х	х
с. Сем'янівка (колишне Кротенки)		0,04	0,01	х	х
Зсуви					

м. Полтава, західна частина 150м західніше вул. Шиловської	x	x	1,75	0,3
м. Полтава, західна частина, вул. Шиловської, гаражний кооператив	x	x	0,5	0,1
м. Полтава, південна частина у корінного схилу р. Ворскли, 150м північніше автотраси Київ-Харків	x	x	5,0	0,9
м. Полтава, південна частина у корінного схилу р. Ворскла, 250м північніше автотраси Київ-Харків	x	x	5,0	0,9
м. Полтава, південно-західна частина, біля траси Київ - Харків	x	x	0,35	0,06
м. Полтава, південно-східна частина м. Полтава, нижче тенісних кортів	x	x	3,4	0,6
м. Полтава, південно-східна частина м. Полтава, нижче тенісних кортів 100м	x	x	3,1	0,6
м. Полтава, південно-східна частина м. Полтава, нижче тенісних кортів 150м	x	x	3,8	0,7
м. Полтава, південно-східна частина м. Полтава, нижче тенісних кортів 200м	x	x	0,4	0,07
м. Полтава, центральна частина Співочого поля.	x	x	0,45	0,08
м. Полтава, вул. Південна, гаражний кооператив «Будівельник»	x	x	0,23	0,04
м. Полтава, 5-й Проспект, Північно-східна частина	x	x	0,63	0,11
м. Полтава, Інститутський проріз, Центральна частина	x	x	1,13	0,2
м. Полтава, автошлях до Хрестовоздвиженського монастиря Східна частина	x	x	2,55	0,46
м. Полтава, вул. Балакіна 13, Центральна частина.	x	x	0,25	0,05
м. Полтава, с. Вороніна, 123-131; 2-й Проспект, 34-38, північно-східна частина	x	x	2,5	0,45
м. Полтава, с. Вороніна, 95; Проспект 12-16, північно-східна частина	x	x	1,79	0,33
м. Полтава, с. Вороніна, північно-східна частина, в верхній частині цвинтаря	x	x	0,3	0,06
м. Полтава, с. Вороніна, 141, північно-східна частина напроти ж/д	x	x	2,75	0,5
м. Полтава, с. Вороніна, 175-179, північно-східна частина	x	x	1,5	0,27
м. Полтава, с. Вороніна, 69, східна частина, напроти залізної дороги	x	x	0,88	0,16
м. Полтава, с. Вороніна, 77-83, східна частина	x	x	1,8	0,33
м. Полтава, вул. Комсомольська, 2, Центральна частина	x	x	0,23	0,04

м. Полтава, вул. Небесної Сотні, 33-49, Центральна частина	x	x	5	0,91
м. Полтава, вул. Михайличенка, 16-18; Шолом Алейхема, Центральна частина	x	x	0,6	0,11
м. Полтава, вул. Нагорна, 1, північно-східна частина	x	x	6	1,09
м. Полтава, вул. Нагорна, 10, північно-східна частина	x	x	0,3	0,06
м. Полтава, вул. Нагорна, 5, північно-східна частина	x	x	7,32	1,33
м. Полтава, вул. Південна, 69, південно-східна частина	x	x	0,55	0,10
м. Полтава, північно-східна частина с. Дальні Яківці, напроти аеродрому, північно-східна частина с. Дальні Яківці	x	x	19,25	3,50
м. Полтава, вул. Підгорна; Панфилова, 23, центральна частина	x	x	0,85	0,15
м. Полтава, вул. Панянка 11, 11-б, 11-в. Центральна частина	x	x	0,9	0,16
м. Полтава, вул. Пашена, 2, Центральна частина	x	x	0,28	0,05
м. Полтава, праворуч балки Любощанська роща між вул. Інститутський проріз та Воскресенський Узвіз, Центральна частина	x	x	8,5	1,54
м. Полтава, вул. Путилівська, північно-східна частина напроти цвинтаря	x	x	12	2,18
м. Полтава, вул. Сірова, 55, східна частина	x	x	0,2	0,04
м. Полтава, пров. Суконний, 12, Центральна частина	x	x	0,28	0,05
м. Полтава, ХТЗ, Центральна частина	x	x	0,2	0,04
м. Полтава, пров. Ломаний, Центральна частина	x	x	0,35	0,6

Рослинний і тваринний світ

Рослинний світ громади різноманітний. Рослинний покрив представлений угрупованнями степів, лук, широколистяних лісів (здебільшого лісосмуг), прибережно-водних фітоценозів.

Сучасний рослинний покрив регіону має трансформований характер. Напівприродні ценози збереглися переважно у заплавах річок Ворскла та Коломак.

Зональні типи рослинності – широколистяні ліси та лучні степи – займають незначні площі. Ліси трапляються переважно на терасах річкових долин, на території старостинських округів, здебільшого лісосмуги. Їх поширенню, крім антропогенного впливу, заважає засолення ґрунтів, яке є характерним для усієї Полтавської області. Лучні степи характеризуються найбільшою флористичною різноманітністю.

Зелені насадження міста Полтава – складова частина міського господарства, яка виконує комплекс оздоровчих, рекреаційних, захисних функцій, виступає стабілізатором екологічної рівноваги. Зелені насадження займають важливе місце у вирішенні проблем щодо поліпшення стану довкілля та здоров'я населення.

За даними Комунального підприємства «Декоративні культури» Полтавської міської ради у 2023 році ландшафтну реконструкцію насаджень, а також роботи зі створення нових зелених насаджень у населених пунктах Полтавської міської територіальної громади не проводилися через обмеження, які пов'язані зі військовим станом в країні.

Догляд за зеленими насадженнями проводиться систематично утримувачем на балансових територіях на площі 230,4 гектар.

*Інформація про озеленення населених пунктів у
Полтавській міській територіальній громаді*

Заходи	Рік		
	2021	2022	2023
1	2	3	4
Створено нових зелених насаджень, га	–	–	–
Проведено ландшафтну реконструкцію насаджень, га	–	2,51	–
Проведено догляд за насадженнями, га	230,4	230,4	230,4

Балансоутримувачем міських парків, скверів, зелених зон визначено КП «Декоративні культури» Полтавської міської ради, яке здійснює свою діяльність у відповідності до Закону України «Про благоустрій населених пунктів» та «Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України», затверджених Наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006р № 105.

Відповідно до розрахунків, зроблених при розробці розділу «Зелені насадження і спортивні споруди» Генерального плану (2012р.), в місті необхідно створити додатково 234 га зелених насаджень загального користування та 343 га територій спортивних споруд.

Усі громадяни, підприємства, установи та організації зобов'язані утримувати в належному стані об'єкти благоустрою населених пунктів, що перебувають у їх власності та користуванні. Шкідливість більшості карантинних бур'янів проявляється насамперед у токсичності для тварин, в негативному впливі на здоров'я людей, тому своєчасне знищення бур'янів та догляд за власними, прилеглими, орендованими територіями - запорука здоров'я та краси нашої громади.

На землях з високими і дуже високими санітарно-гігієнічними вимогами, а саме на територіях населених пунктів - навколо житлової забудови, громадських будівель, в парках, скверах, на стадіонах, спортивних майданчиках, а також на промислових територіях та інше, виключено застосування гербіцидів. Тут амброзія знищується механічним методом - шляхом викопування, ручного видалення або скошування.

До знищення рослини призводить лише її викорінення, бо після підрізання стебла рослина здатна до швидкого відтворення наземної частини, причому утворює декілька продуктивних стебел. Тому скошування рослин амброзії полиноистої необхідно проводити по мірі відростання (3-4 рази за літо). Поза межами населених пунктів ефективним є застосування гербіцидів.

Інформація про інвазійні (чужорідні) види рослин

Назва виду (українська, латинська)	Занесення виду до карантинного списку	Заходи із запобігання розповсюдженню виду
1	2	3
Амброзія полинолиста Ambrosia artemisiifolia L.	Список А Картинні організми, обмежено поширені в Україні	<u>в населених пунктах:</u> - низького скошування рослин амброзії перед цвітінням, у період бутонізації; - виривання рослин амброзії з корінням та знищення їх шляхом спалювання у спеціально визначених місцях або подрібнення з наступним похованням решток у

		санітарних ямах з використанням гасу чи вапна; - знищення рослин амброзії на засмічених ділянках агротехнічними методами (перекопуванням або приорюванням) та наступним висівом на них багаторічних або газонних трав; - застосування для обприскування амброзії на узбіччях доріг за межами населених пунктів, крайових смугах гербіцидів згідно з переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених для використання в Україні, а в вогнищах зараження в межах населених пунктів - екологічно безпечними препаратами; <u>у полях сівозмін:</u> - дотримання технології обробітку ґрунту, що включає вчасний основний і передпосівний обробіток ґрунту, оптимальні терміни посіву, догляд за рослинами, збирання тощо; - застосування для обприскування амброзії гербіцидів згідно з переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених для використання в Україні; - дотримання сівозмін, обов'язкового висіву зернозерневих культур та багаторічних трав, що повинні чергуватися. При можливості утримуватись від посіву сої, кукурудзи, соняшнику на ураженому полі протягом 3 років; <u>на не угіддях, забур'янених земельних ділянках, луках, пасовищах:</u> - проведення корінного поліпшення ділянок шляхом посіву бобово-злакових сумішей трав з наступним використанням на кормові цілі; - пізнього скошування (перед цвітінням, початок викидання волотей амброзії полинолистої); - створення штучних фітоценозів із багаторічних трав або зімкненого рослинного покриву з однорічних та багаторічних трав, здатних пригнічувати амброзію полинолисту
--	--	---

Частиною еко-системи міста також є тварини, які мешкають поряд з людьми.

Тварини, які знаходяться у громадських місцях без власників, навіть якщо вони мають нашійник, номерний знак та намордник, вважаються бездоглядними і підлягають вилову. Тварин, яких відловили, доправляють до Полтавського комунального автотранспортного підприємства 1628 (далі КАТП - 1628). Домашніх улюбленців мають право ізолювати в примусовому порядку, якщо тварина небезпечна для оточуючих.

Відділ регулювання чисельності бездоглядних тварин – є структурним підрозділом Полтавського КАТП 1628. Завдання відділу – зменшення популяції безпритульних тварин у Громаді гуманними методами, безпека співіснування безпритульних тварин та мешканців міста, сприяння у відповідальності власниками тварин щодо своїх домашніх улюбленців та популяризація гуманного ставлення до тварин, захист тварин від жорстокого поводження. Функції відділу - вилов безпритульних та бездоглядних тварин, реєстрація та облік домашніх та безпритульних тварин.

Єдиний дієвий спосіб скорочення популяції безпритульних тварин - відлов, стерилізація, вакцинація і випуск в попередній ареал перебування тварини. Тим самим можливо надовго зупинити та знизити темпи народжуваності безпритульних тварин на вулицях населених пунктів громади.

За даними, які оприлюднені КАТП на офіційному веб-сайті, у 2023 році у Полтавській міській територіальній громаді відловлено 1002 бездоглядних чотирилапих, що більше ніж у попередньому році у 5,5 разів (2022р. – 181): песиків - 505 (2022р. – 111); котиків – 496 (2022р. – 69); лисиць – 1 (2022р. – 1). На території міста Полтави спіймано 694 тваринок (у 2022 р. – 110), усі інші - 308 упіймані на старостинських округах (у 2022 р. – 71).

Майже усі тваринки безпородні, але серед них виявилися і породисті: у 2023 році – два алабая, три стафордширських тер'єра, один хаскі та один ротвейлер (у 2022 році - один алабай, один стафордширський тер'єр, один хаскі і один – німецька вівчарка).

Всього на перетримку направлені 72 тваринки (у 2022 р. - 24); 13-ть – у карантин, у тому числі лисиця (у 2022 р. – 5, в тому числі лисиця); на лікування – 98 (у 2022 р. – 38); на біостерелізацію – 819 (у 2022 р. – 114). На карантин, лікування та стерилізацію тварини направлялися до Державної лікарні ветеринарної медицини (у 2023 р. – 38; у 2022 р. – 117 тварин), а також до приватних ветеринарних клінік (у 2023 р. – 937; у 2022 р. – 40 тварин), 39 – до Полтавського пункту перетримки безпритульних тварин (м. Полтава, вул. Нижньомлинська, 33а) інші повернуті господарям.

Для захисту бездоглядних тварин рішенням третьої сесії Полтавської міської ради сьомого скликання від 22.12.2017 затверджені Правила утримання домашніх тварин у м.Полтава. Також тварин, які не мають господарів захищають Правила благоустрою міста Полтава, які затверджені рішенням одинадцятої сесії Полтавської міської ради сьомого скликання від 16.06.2017 року. Згадані рішення прийняті на виконання вимог Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» та інших законодавчих актів України.

Виконання Правил утримання домашніх тварин у місті Полтава громадянами та гостями міста сприяє поліпшенню санітарного та екологічного стану міста, запобігає неконтрольованому росту чисельності безхатніх тварин, підвищує рівень туристичної привабливості міста.

Природно-заповідний фонд

Природно-заповідний фонд (ПЗФ) Полтавської міської територіальної громади налічує 38 територій та об'єктів загальною площею 333,5009 га (на 01.01.2023 – 218,76 га).

З них має статус загальнодержавного значення лише один об'єкт - парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Полтавський міський» (неформальна назва – «Дендропарк»). Площа цього парку складає 124,5 га. Парк знаходиться у передмісті Полтави у с.Яківці. Даний об'єкт природно-заповідного фонду один з найстаріших у м. Полтава, створений (оголошений) на підставі Постанови Держкомприроди УРСР від 27.07.1977 за № 25.

Площа об'єктів ПЗФ Полтавської міської територіальної громади у 2023 році збільшилася за рахунок створення нових об'єктів місцевого значення: ботанічного заказника «Гришків ліс» (42 га) та ландшафтного заказника «Ковалівський» (72,7409 га, з них 45,5409 га - землі комунальної власності громади). Рішенням тридцять дев'ятої сесії Полтавської міської ради восьмого скликання від 15 вересня 2023 року погоджено клопотання про створення ботанічного заказника місцевого значення «Гришків ліс» у м.Полтава орієнтовною площею 42 га на землях комунальної власності Полтавської міської ради, не наданих у власність чи користування; також погоджена організація цього об'єкту природно-заповідного фонду без вилучення земельної ділянки, яку він займає, з пріоритетним рекреаційним використанням та встановленням необхідних для збереження флори і фауни обмеженнями. Рішеннями пленарного засідання двадцять восьмої позачергової сесії Полтавської обласної ради восьмого скликання від 22.12.2023р. №№ 760 та 761 вищезазначені об'єкти оголошені.

У звітному році на території громади були відсутні зарезервовані цінні природні території для створення нових або розширення існуючих об'єктів природно-заповідного фонду. Змін у складі територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення Полтавської міської територіальної громади за останні роки не відбулося.

Об'єкти природно-заповідного фонду, території яких входять до складу територій інших об'єктів природно-заповідного фонду, станом на 31.12.2023, у Полтавській міській територіальній громаді – відсутні.

Водно-болотні угіддя міжнародного значення на території Полтавської міської територіальної громади також відсутні.

*Динаміка структури природно-заповідного фонду
Полтавської міської територіальної громади*

Категорії територій та об'єктів ПЗФ	На 01.01.2023 (за 2022 попередній рік)		На 01.01.2024 (за 2023 звітний рік)	
	Кільк, шт.	Площа, га	Кільк., шт.	Площа, га
1	2	3	4	5
Заказники місцевого значення	2	42,5	4	157,2409
Пам'ятки природи місцевого значення	26	28,01	26	28,01
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення	1	124,5	1	124,5
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення	7	23,75	7	23,75
РАЗОМ:	36	218,76	38	333,5009
в тому числі:				
загальнодержавного значення	1	124,5	1	124,5
місцевого значення	35	94,26	37	209,0009
Фактична площа ПЗФ*	x	218,76	x	333,5009
% фактичної площі ПЗФ від площі адміністративно-територіальної одиниці	x	0,4	x	0,61

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення, розташованих у Полтавській міській територіальній громаді станом на 01.01.2024 р.

№ п/п	Назва об'єкта ПЗФ	Тип	Площа, га	Адміністративне розташування та місцезнаходження об'єкта ПЗФ (в тому числі квартали та виділи)	Найменування підприємства, установи, організації/ Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) землекорис- тувача (землевласника), у віданні якого знаходиться об'єкт ПЗФ**	Рішення, згідно з якими створено (оголошено) даний об'єкт ПЗФ, змінено його, площу тощо	Наявність Форми 1 ДКПЗФ (рік заповнення, оновлення)	Наявність* карти
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Території та об'єкти ПЗФ загальнодержавного значення								
ПАМ'ЯТКИ ПРИРОДИ								
1	ПОЛТАВСЬК ИЙ МІСЬКИЙ	Парк-пам'ятка садово- паркового мистецтва	124,5	м. Полтава, с. Яківці	КП «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Постанова Держкомприроди УРСР №25 від 27.07.1977	наявна (2008 рік)	Так
	Разом	1	124,5					
	Всього ПЗФ загально- державного значення	1	124,5					
Території та об'єкти ПЗФ місцевого значення								
ЗАКАЗНИКИ								
1	Кротен- ківський	Заказник ландшафтний	28,5	с. Сем'янів-ка (колишн. Кротенки), Диканське л- во, кв. 2 вид. 12, 15	Філія «Полтавське лісове господарство» ДП «Ліси України»; Сем'янівська с/р; ТОВ «ПРОМІНЬ- 365»; АТ «Полтава- обленерго»; ПРАТ «КИЇВСТАР»	Рішення облради від 27.10.1994	наявна (2008 рік)	Так

2	Ковалівський	Заказник ландшафтний	72,7409	долина р. Коломак, між околиць с. Ковалівка, с. Верхоли, с. Соснівка	на оформлення етапі	Рішення обласної ради від 22.12.2023 № 760	на етапі оформлення	Так
3	Рожаївський	Заказник ботанічний	14,0	с. Рожаївка	Абазівська с/р	Рішення обласної ради від 21.11.2000	наявна (2008 рік)	Так
4	Гришків ліс	Заказник ботанічний	42,0	околиці м. Полтава на території Полтавської міської тери- торіальної громади	на оформлення етапі	Рішення обласної ради від 22.12.2023 № 761	на етапі оформлення	Так
Всі інші категорії								
ПАРКИ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА								
1	Корпусний сад	Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	6,0	Центр м. Полтави	КП «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обласному від 18.04.1964 № 135 (як ІПСПММЗ – від 20.06.1972 № 242, від 22.11.1984 № 453)	наявна (2008 рік)	Так

2	Парк «Перемога»	-//-	30,9	м.Полтава, проспект Юліана Матвійчука (колишній Першотравневий), 20	КУ «Полтавський міський парк і культури відпочинку «Перемога»	Рішення обласного від 24.12.1970 № 555, від 20.06.1972 № 242 (як ППСПМ), від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
3	Парк ім. Котляревського	-//-	5,0	м.Полтава, між вулицями Європейською та Сінною	КП «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обласного від 24.12.1970 № 555 (як БПМЗ); від 20.06.1972 № 242 (як ППСПМЗ) та від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
4	Парк агробіостанції педуніверситету	-//-	5,25	м. Полтава, вул. Ф. Моргуна, 16	Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка	Рішення обласного від 18.04.1964 № 135, від 20.06.1972 № 242 (як ППСПМ), від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
5	Парк на садибі Панаса Мирного	-//-	2,0	м. Полтава, вул. П. Мирного, 56	Полтавський літературно-меморіальний музей Панаса Мирного Полтавської міської ради	Рішення обласного від 13.12.1975 № 531, від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так

6	Петровський парк	-//-	3,0	м. Полтава, біля Полтавського краєзнавчого музею	КП «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обласкому від 18.04.1964 № 135 (як БПМЗ); від 22.11.1984 № 453 (як ППСММЗ)	наявна (2008 рік)	Так
7	Парк сільсько-господарського технікуму	-//-	2,5	м. Полтава, вул. Садівництва (колишня Графа фон Гарнієра, колишня Мен-жинського), 7	Полтавський державний аграрний університет (ПДАУ), догляд здійснює ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж ПДАУ»	Рішення обласкому від 18.04.1964 № 135, від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
ПАМ'ЯТКА ПРИРОДИ								
1	Дубовий гай	Пам'ятка природи ботанічна	1,5	м. Полтава, вул. Сільсько-господарська, 21	Горбанівський геріатричний пансіонат ветеранів війни та праці Полтавської обласної ради	Рішення обласкому від 16.11.1979 № 437 та від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
2	Дуб черешчатий	-//-	0,02	м. Полтава, вул. Шевченка, 1	Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області	Рішення обласкому від 22.07.1969 № 329	наявна (2008 рік)	Так
3	Дуб черешчатий	-//-	0,01	м. Полтава, проспект Віталія Грицаєнка (колишній Першотравневий), 10	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обласкому від 13.12.1975 № 531	наявна (2008 рік)	Так

4	Дуб черешчатий	-/-	0,01	м. Полтава, проспект Віталія Грицаєнка (колишній Першотравневий), 17	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обвиконкому від 13.12.1975 № 531	наявна (2008 рік)	Так
5	Дуб черешчатий	-/-	0,01	м. Полтава, проспект Віталія Грицаєнка (колишній Першотравневий), 22	КП «Полтавська обласна клінічна інфекційна лікарня Полтавської обласної ради»	Рішення обвиконкому від 13.12.1975 № 531	наявна (2008 рік)	Так
6	Дуби черешчаті	-/-	0,02/2	м. Полтава, проспект Віталія Грицаєнка (колишній Першотравневий), 10	Відокремлений структурний підрозділ «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету»	Рішення обвиконкому від 13.12.1975 № 531	наявна (2008 рік)	Так
7	Дуби черешчаті	-/-	0,05/3	м. Полтава, вул. В. Козака, 2	Військова частина А3114 (військовий шпиталь)	Рішення обвиконкому від 13.12.1975 № 531	наявна (2008 рік)	Так
8	Дуб пірамідальний	-/-	0,02	м. Полтава, вул. Європейська, 43	Полтавський державний медичний університет	Рішення обвиконкому від 13.12.1975 № 531	наявна (2008 рік)	Так
9	Дуби черешчаті	-/-	0,04/2	м. Полтава, вул. Соборності, 37	Полтавська обласна рада, Управління культури Полтавської облвійськ-адміністрації	Рішення обвиконкому від 13.12.1975 № 531	наявна (2008 рік)	Так

10	Дуб черешчатий	-//-	0,01	м. Полтава, вул. Європейська, 9 а, ДЮСШ № 3	Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово- комунального господарства та енергетики Полтавської обласної державної адміністрації	Рішення обласного від 24.12.1970 № 555	наявна (2008 рік)	Так
11	Дуби черешчаті	-//-	0,04/2	м. Полтава, вул. Монас- тирська, 9-А	Полтавський спортивний ліцей Полтавської обласної ради	Рішення обласного від 24.12.1970 № 555	наявна (2008 рік)	Так
12	Каштанова алея	-//-	4,0	м. Полтава, по вул. Соборності, від вул. Сінної до площі Київської	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обласного від 24.12.1970 № 555; від 20.06.1972 № 242 та від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
13	Дубовий гай	-//-	4,2	м. Полтава, територія лікарні, вул. Медична, 1	Комунальне підприємство «Обласний заклад з надання психіатричної допомоги Полтавської обласної ради»	Рішення обласного від 24.12.1970 № 555	наявна (2008 рік)	Так
14	Бульвар Котля- ревського	-//-	1,0	м. Полтава, від вул. Небесної Сотні до вул. Пушкіна	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обласного від 24.12.1970 № 555; від 20.06.1972 № 242 та від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так

15	Бульвар Гоголя	-//-	1,5	м. Полтава, від вул. Соборності до вул. Юліана Матвійчука (колишня Пушкіна)	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення облвиконкому від 24.12.1970 № 555; від 20.06.1972 № 242 та від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
16	Березовий гай	-//-	1,0	м. Полтава, по вул. Юліана Матвійчука (колишня Пушкіна), поблизу будинку № 2	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення облвиконкому від 24.12.1970 № 555; від 20.06.1972 № 242 та від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
17	Парк Полтавської дослідної станції	-//-	1,5	м. Полтава, по вул. Шведській, 86	Полтавська державна сільськогосподарсь ка дослідна станція імені М.І. Вавилова Інституту свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України	Рішення облвиконкому від 24.12.1970 № 555; від 20.06.1972 № 242 та від 22.11.1984 № 453	наявна (2008 рік)	Так
18	Дуб черешчатий	-//-	0,01	м. Полтава, вул. Загородна, 43	Центр технічної експлуатації УДПЕЗ «Укртелеком»	Рішення облвиконкому від 28.12.1982 № 671	наявна (2008 рік)	Так
19	Дуб черешчатий	-//-	0,01	м. Полтава, пров. М. Вовчка, 9а	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення облвиконкому від 28.12.1982 № 671	наявна (2008 рік)	Так

20	Дуб черешчатий	-/-	0,02	м. Полтава, вул. М'ясоєдова, 27/29	Полтавська гравіметрична обсерваторія Інституту геофізики	Рішення обвиконкому від 28.12.1982 № 671	наявна (2008 рік)	Так
21	Дуб черешчатий	-/-	0,01	м. Полтава, вул. Гоголя, 20	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обвиконкому від 28.12.1982 № 671	наявна (2008 рік)	Так
22	Дуб черешчатий	-/-	0,01	м. Полтава, вул. Юліана Матвійчука (колишня Пушкіна), 127	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обвиконкому від 16.11.1979 № 437	наявна (2008 рік)	Так
23	Дуб черешчатий	-/-	0,02	м. Полтава, вул. Алмазна, 16	Комунальне підприємство «Декоративні культури» Полтавської міської ради	Рішення обвиконкому від 16.11.1979 № 437	наявна (2008 рік)	Так
24	Парк обласної лікарні	-/-	13,0	м. Полтава, вул. Шевченка, 23	Комунальне підприємство «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М. В. Скліфосовського Полтавської обласної ради»	Рішення обвиконкому від 13.12.1975 № 531, (як ППСІМ), від 22.11.1984 № 453 (як Пам'ятка)	наявна (2008 рік)	Так
25	Каштан кінський (Вавилова)	-/-	0,1	м. Полтава, вул. Шведська, 86 (88 – місцезнаходження)	Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція імені М.І. Вавилова Інституту свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України	Рішення обвиконкому від 14.03.1989 № 75	наявна (2008 рік)	Так

26	Дуб черешчатий	-//-	0,05	м. Полтава, площа Слави, 2, територія лікарні	Приватний дитячий заклад «Центр дитячої та юнацької творчості»	Рішення обласного виконкому від 17.04.1992 № 74	наявна (2008 рік)	Так
	Всього ПЗФ місцевого значення	37	209,0009	х	х	х	х	х
	Всього територій та об'єктів ПЗФ	38	333,5009	х	х	х	х	х

У м. Полтава окремих дерев, які відносяться до об'єктів природно-заповідного фонду - 21 дуб черешчатий (одинокі та ще плюс по два по три), 1 дуб пірамідальний, 1 каштан кінський (Вавілова). Всього 23 дерева, які мають статус «пам'ятка природи ботанічна місцевого значення». Такий саме статус ще мають Дубові гаї на території КП «Обласний заклад з надання психіатричної допомоги Полтавської обласної ради» та Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці Полтавської обласної ради, Каштанова алея, Бульвар Котляревського, Бульвар Гоголя, Березовий гай, Парк Полтавської дослідної станції та Парк обласної лікарні.

Також у межах м. Полтава розташовані 7 – парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення, загальна площа яких становить 23,75 га (на фото вище) та один заказник ботанічний «Гришків ліс» площею 42 гектари.

Крім того три об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення знаходяться на старостинських округах Полтавської міської територіальної громади, а саме: заказник ботанічний «Рожаївський» (с. Рожаївка Абізівський старостинський округ) загальною площею 14 га; заказник ландшафтний «Кротенківський» (Сем'янівський старостинський округ), загальною площею 28,5 га; заказник ландшафтний «Ковалівський» (Ковалівський старостинський округ), загальною площею 72,7409 га.

Всього кількість територій та об'єктів ПЗФ, які мають статус місцевого значення у громаді становить 37 загальною площею 209,0009 гектари.

Формування екологічної мережі

Відповідно до Закону України «Про екологічну мережу України», екомережа – це єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні. До об'єктів екомережі відносяться території та об'єкти природно-заповідного фонду, водного фонду, лісового фонду, сільськогосподарські угіддя екстенсивного використання (пасовища, сіножаті) тощо.

До складових структурних елементів екологічної мережі Полтавської міської територіальної громади належать території та об'єкти природно-заповідного фонду (38 територій

та об'єктів), землі під водним фондом громади (316 об'єктів) та водоохоронні зони водного фонду, землі лісового фонду (здебільшого на старостатах), захисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не відносяться до земель лісового фонду (парки, сквери, зелені зони, тощо), землі оздоровчого та рекреаційного (для організації масового відпочинку, туризму) призначення, пасовища у старостинських округах громади.

Одним з пріоритетів під час фінансування природоохоронних заходів відповідно до Програми охорони довкілля Полтавської міської територіальної громади на 2023-2027 роки, яка затверджена рішенням двадцять другої сесії Полтавської міської ради восьмого скликання 27 січня 2023 року (зі змінами) - є припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі.

На захід цієї Програми «Організація проведення науково-дослідної роботи «Розробка локальної схеми екомережі Полтавської міської територіальної громади», заплановано витратити протягом 2025-2027 років до 600,000 тис. гривен. Очікуваний результат – формування просторого розташування структурних елементів, збереження та невиснажливе використання екосистем.

Управління відходами

За даними Головного управління статистики в Полтавській області у 2023 році у Полтавській міській територіальній громаді утворилося від економічної діяльності підприємств та організацій 74,862 тис.т відходів, що на 66,163 тис.т (на 47%, або майже у 2 рази) менше ніж у попередньому році (у 2022р. - 141,025 тис.т). Кількість утворених відходів у громаді становить приблизно 0,32% від усієї кількості відходів, які утворені в цілому в області (у 2022 цей показник дорівнював 0,4%). За даними Екологічного паспорту Полтавської області у 2023 році обласний показник утворення відходів становив 22904,59 тис.т (у 2022 - 40535,8 тис.т).

74,345 тис.т відходів утворено підприємствами, установами та організаціями міста Полтави, що становить 99,3% (2022 рік - 140,5 тис.т, або 99,6%) від загального показника у Полтавській міській територіальній громаді.

У 2023 році кількість видалених відходів на полігони (накопичених) становить 235,67 тис.т. (усі з м. Полтава). Спалено відходів з метою виробництва енергії або матеріальних продуктів – 2,471 тис. т (також усі у м. Полтава).

Побутові відходи – основний вид відходів, що утворюються в житлово-комунальній галузі, промисловими підприємствами, підприємствами переробки, побутового обслуговування населення, об'єктами торгівлі та побуту, ринками, державними установами, автостанціями та залізничними вокзалами, дрібними виробниками, які також є джерелом утворення цього виду відходів.

Побутові відходи є джерелом вторинних матеріальних та енергетичних ресурсів, потенційним джерелом надходження коштів до місцевого бюджету.

Промислові відходи, такі як відпрацьовані акумуляторні батареї, відпрацьовані люмінесцентні лампи, мастила технологічні та відпрацьовані нафтопродукти, компресорні та автомобільні масла, відпрацьовані гумові шини, металева стружка передаються підприємствам відповідного профілю при наявності ліцензії у сфері управління небезпечними відходами для подальшого збирання, перевезення, видалення перероблення, тощо або на відновлення (рециклінг).

За даними Головного управління статистики в Полтавській області у 2023 році найбільше відходів (майже 68% від загальної кількості) у Полтавської міської територіальної громади утворили підприємства:

- ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВСЬКИЙ ОЛІЙНОЕКСТРАКЦІЙНИЙ ЗАВОД-КЕРНЕЛ ГРУП»;
- ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КОНОНІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»;
- ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФІРМА «ПОЛТАВПИВО»;
- ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БУРОВА КОМПАНІЯ

УКРБУРСЕРВІС»;

- ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВСЬКИЙ ТУРБОМЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД».

Відсоток утворення відходів 0101-0103 (надзвичайно небезпечні відходи – код 0101; високо-небезпечні відходи – код 0102; помірно-небезпечні відходи – код 0103) класу небезпеки складає 8,4% від усіх утворених у Громаді. Такі відходи утворює 85 підприємств з 136, які здійснюють господарську діяльність на території Громади, і які про неї звітують.

Загальні показники щодо управління відходами за звітний період

Динаміка основних показників поводження з відходами I–IV класів небезпеки у Полтавській міській територіальній громаді, т

№ з/п	Показники	2022 рік	2023
1	Утворено відходів від економічної діяльності підприємств та організацій	141024,601	74862,301
2	Спалено відходів	60294,458	2470,987
2.1	- з метою виробництва енергії або матеріальних продуктів	60294,173	2470,987
3	Відновлено відходів		6010,902
4	Видалено відходів на полігони	129821,330	235672,831

Динаміка основних показників поводження з відходами I–IV класів небезпеки у м.Полтава, т

№ з/п	Показники ¹	2020	2021 ²	2022 ³	2023 ⁴
1	2	3	4	5	6
1	Утворено відходів від економічної діяльності підприємств та організацій	162827,242	169687,077	140486,164	74345,359
2	Спалено відходів	26954,224	54769,264	60294,458	2470,987
2.1	- з метою виробництва енергії або матеріальних продуктів	26954,224	54769,264	60294,173	2470,987
3	Відновлено відходів				6010,834
4	Видалено відходів на полігони	134500,471	148528,547	129821,330	235672,831

Підприємства - основні утворювачі промислових відходів

№ з/п	Підприємства	Найменування відходу	Клас небезпеки відходу	Накопичено відходів станом на початок звітного періоду, т	Фактично утворилось відходів на підприємстві за 2023 рік (звітний), т	Накопичено відходів станом на кінець звітного року, т	Місце накопичення відходів
1	2	3	4	5	6	7	8
1	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВСЬКИЙ ОЛІЙНОЕКСТРАКЦІЙНИЙ ЗАВОД-КЕРНЕЛ ГРУП»						
		Сировина рослинна для виробництва олії	0104		22,730		

	та жирів рослинних зіпсована, забруднена або неідентифікована, її залишки, які не можуть бути використані за призначенням					
	Сировина та речовини допоміжні, які використовуються під час виробництва олії, жирів тваринних та рослинних неочищених, зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використані за призначенням	0103		1,550		
	Відходи очищення насіння для виготовлення олії	0104		3752,090		
	Глини відбілювальні зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використані за призначенням	0104		295,830		
	Залишки технологічні рафінації олії та жирів	0104		11416,170		
	Стружка стальна	0103		2,763		
	Відходи, одержані у процесах зварювання	0103		0,040		
	Відходи тверді процесу очищення газів топкових інші	0104		2171,760		
	Масла та мастила моторні, трансмісійні	0102		5,140		

	інші зіпсовані або відпрацьовані					
	Шини, зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	0104		1,470		
	Батареї свинцеві зіпсовані або відпрацьовані	0101		0,950		
	Макулатура паперова та картонна	0104		91,460		
	Тара скляна використана та бій скла (за винятком відходів тари, що утворилися під час перевезень, та тари аптечної)	0104		0,070		
	Суміш відходів, матеріалів та виробів з пластмас інших, що не підлягає спеціальному обробленню	0104		14,730		
	Тара металева використана, у т. ч. дрібна (банки консервні тощо), за винятком відходів тари, що утворилися під час перевезень	0103		0,550		
	Брухт чорних металів дрібний інший	0103		67,453		
	Брухт кольорових металів дрібний інший	0103		0,370		
	Деревина та вироби з деревини зіпсовані або використані	0104		25,930		
	Взуття зношене чи зіпсоване	0104		0,020		

		Вироби та матеріали гумові зіпсовані або відпрацьовані	0104		0,310		
		Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані	0101		0,056		
		Відходи комунальні (міські) змішані, у т. ч. сміття з урн	0104		256,620		
		Абсорбенти зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0103		0,140		
		Матеріали фільтрувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0103		0,040		
		Матеріали фільтрувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0104		574,590		
		Матеріали фільтрувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0104		0,630		
		Матеріали обтиральні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0103		7,160		
		Одяг захисний зіпсований, відпрацьований чи забруднений	0104		0,280		
		Обладнання електронне загального призначення зіпсоване,	0103		0,359		

		відпрацьоване чи неремонтопридатне					
		Препарати та речовини фармацевтичні (у т. ч. ветеринарні), засоби і товари лікарські (у т. ч. аерозолі), їх залишки зіпсовані, прострочені або неідентифіковані	0104		0,010		
		Тара аптекарська зіпсована або відпрацьована	0104		0,060		
2	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КОНОНІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»						
		Насіння злаків хлібних та культур сільськогосподарськ их, н. в. і. у., зіпсоване (у т. ч. під час оброблення)	0104		937,605		
		Залишки зернові від очищення зерна	0104		10768,032		
		Вироби абразивні некондиційні	0104		0,023		
		Ошурки та стружка токарна металів чорних, що утворюються від процесів їх	0104		0,150		
		формування (у т. ч. кування, зварювання, пресування, волошіння, токарного оброблення, різання та обпилювання)					
		Відходи, одержані у процесах зварювання	0104		0,069		
		Матеріали абразивні та вироби з них зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, які	0104		0,026		

	не можуть бути використані за призначенням					
	Пластмаси термопластичні армовані шаруваті зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використані за призначенням	0104		0,100		
	Брухт електронних компонентів (наприклад, плати друкарські, елементи базові електронні, придатні для регенерації неблагородних та дорогоцінних металів)	0102		0,075		
	Масла та мастила моторні, трансмісійні інші зіпсовані або відпрацьовані	0102		8,377		
	Шини, зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	0104		2,077		
	Батареї свинцеві зіпсовані або відпрацьовані	0101		0,241		
	Батареї свинцеві зіпсовані або відпрацьовані	0102		0,095		
	Відходи перевезень, не позначені іншим способом	0103		0,242		
	Тара скляна використана та бій скла (за винятком відходів тари, що	0104		0,007		

	утворилися під час перевезень, та тари аптечної)				
	Бій скла технічного та скловиробів, що не підлягає спеціальному обробленню	0103		0,031	
	Тара пластикова дрібна використана	0104		0,178	
	Суміш відходів, матеріалів та виробів з пластмас інших, що не підлягає спеціальному обробленню	0104		0,854	
	Брухт чорних металів дрібний інший	0104		240,823	
	Вироби та матеріали гумові зіпсовані або відпрацьовані	0104		1,760	
	Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані	0101		0,068	
	Відходи комунальні (міські) змішані, у т. ч. сміття з урн	0104		436,946	
	Абсорбенти зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0103		0,375	
	Матеріали фільтрувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0103		0,144	
	Матеріали обтиральні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0103		0,183	
	Одяг захисний зіпсований,	0104		0,120	

		відпрацьований чи забруднений					
		Обладнання електронне загального призначення зіпсоване, відпрацьоване чи неремонтопридатне	0104		0,031		
		Матеріали, речовини чи продукти, які виробник або постачальник оголошує відходами, що не позначені іншим способом	0104		0,091		
		Зола летка	0104		7,294		
3	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФІРМА «ПОЛТАВПИВО»						
		Зерно зіпсоване, забруднене або неідентифіковане, його залишки, які не можуть бути використані за призначенням	0104		72,236		
		Відходи процесів промивання, очищення та механічного диспергування сировинних матеріалів	0104		42,521		
		Дробина пивна	0104		6886,969		
		Вироби стінові бетонні, стовпи, черепиця бетонна зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, які не можуть бути використані за призначенням	0104		160,500		
		Шини, зіпсовані перед початком експлуатації,	0104		0,045		

		відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації					
		Батареї свинцеві зіпсовані або відпрацьовані	0102		0,014		
		Тара скляна використана та бій скла (за винятком відходів тари, що утворилися під час перевезень, та тари аптечної)	0104		11,042		
		Тара пластикова дрібна використана	0104		21,597		
		Тара металева використана, у т. ч. дрібна (банки консервні тощо), за винятком відходів тари, що утворилися під час перевезень	0104		1,529		
		Брухт чорних металів дрібний інший	0104		2,135		
		Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані	0101		0,112		
		Відходи комунальні (міські) змішані, у т. ч. сміття з урн	0104		117,000		
		Матеріали пакувальні пластмасові зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0104		1,265		
4	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БУРОВА КОМПАНІЯ УКРБУРСЕРВІС»						
		Шлам буровий та відходи, які містять прісну воду	0104		2897,100		

	Відходи, які утворюються під час здійснення буріння свердловин для видобування нафти та газу	0104		3040,680		
	Шини, зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	0104		1,910		
	Відходи перевезень, не позначені іншим способом	0103		0,013		
	Відходи перевезень, не позначені іншим способом	0103		0,020		
	Брухт чорних металів дрібний інший	0104		0,015		
	Одяг зношений чи зіпсований	0104		0,100		
	Взуття зношене чи зіпсоване	0104		0,100		
	Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані	0101		0,015		
	Відходи комунальні (міські) змішані, у т. ч. сміття з урн	0104		108,860		
	Шлам септиків	0104		6,825		
	Матеріали обтиральні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	0103		0,015		
5	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВСЬКИЙ ТУРБОМЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД»					
	Обрізки	0104		3,200		
	Стружка деревна	0104		2,100		
	Тирса деревинна	0104		18,000		

	Шлаки плавки чавуну інші	0103		51,000		
	Шлаки плавки сталі інші	0103		14,500		
	Пил газоочисних установок, що утворюється у процесі виробництва феросплавів	0104		15,500		
	Окалина прокатного та ковальсько-пресового виробництва	0103		2,570		
	Шлак знятий, що утворюється у термічних процесах металургії алюмінію (перше плавлення)	0103		0,185		
	Шлаки мідні (перше та друге плавлення), що утворюються у термічних процесах металургії міді	0103		0,085		
	Брухт та відходи бронзи кускові, що утворюються у процесах виробництва прокату мідного	0103		0,150		
	Стрижні та форми ливарні, які піддавалися заливанню, що містять органічні зв'язувальні речовини	0103		980,000		
	Стружка стальна	0103		33,950		
	Ошурки та стружка токарна металів чорних, що утворюються від процесів їх формування (у т. ч. кування, зварювання,	0103		505,000		

		пресування, волочіння, токарного обр облення, різання та обпилювання)					
		Відходи, одержані у процесах зварювання	0103		2,200		
		Мастила (суміші спирто-бензинові, масла мінеральні та машинні, суміші емульсійні та мильні, жири та масла тваринного та рослинного походження) зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використані за призначенням	0103		8,100		
		Флюси для твердих припоїв зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використані за призначенням	0103		2,200		
		Матеріали абразивні та вироби з них зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, які не можуть бути використані за призначенням	0103		6,200		
		Брухт металевий	0103		1225,000		
		Шлак паливний	0104		7,900		
		Відходи змішані будівництва та знесення будівель і споруд	0104		81,000		
		Масла та мастила моторні, трансмісійні	0102		6,100		

	інші зіпсовані або відпрацьовані					
	Макулатура паперова та картонна	0104		0,500		
	Взуття зношене чи зіпсоване	0104		0,450		
	Відходи, одержані в процесі очищення вулиць, місць загального використання, інші	0104		310,200		
	Шлам від очищення вод стічних комунальних (міських)	0104		0,700		

Перевезення відходів здійснюється на основі планово-регуляторної системи договорів, укладених з юридичними і фізичними особами по 15-ти маршрутних графіках по очистці євроконтейнерів та звичайних контейнерів, окремі маршрутні графіки, на яких працюють сміттєвози безконтейнерним методом. Для обслуговування спеціальної техніки КАТП 1628 має в своєму розпорядженні виробничо-технічну базу, оснащену технологічним обладнанням та приміщеннями для ремонту та поточного обслуговування транспортних засобів.

Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ), які розташовані на землях у межах Полтавської міської територіальної громади. станом на 01.01.2024 р.

Реєстраційний № МВВ	Власник МВВ	Назва місця видалення відходів (МВВ)	Місце знаходження МВВ, од.	Режим функціонування МВВ	Категорія еко-безпеки	Площа	Характеристика відходів	Вид поховання
1	2	3	4	5	6	7	8	9
28	Полтавське КАТП 1628	Звалище твердих побутових відходів ТПВ	В районі селища Макухівка, урочище «Триби» на відстані 10 км від м.Полтави у східному напрямку о Харківсько му шосе)	Діюче	В	17,4 га (зайнята)	Відходи комунальні (міські) змішані, т.ч. сміття з урн промислові відходи 3-4 класів небезпеки	наземне, (скидання наземне, (поховання в землі чи скидання на таземлю (наприклад на звалище тощо)

106	Комунальне підприємство Полтавської обласної ради «Полтава-водоканал»	Площадки компостування	Північніше м. Полтави на відстані 1 км від автошляху Полтава-Суми, та 2 км від с. Затурино	Діюче	В	8100 м ²	Шлам від очищення водостічних комунальних (міських) (осад зневоднений)	наземне, заглиблене в землю, (скидання у поверхневі водойми (наприклад скидання рідких або мулистих відходів у котловани, ставки чи відстійні басейни тощо)
107	Комунальне підприємство Полтавської обласної ради «Полтава-водоканал»	Площадки компостування	На землях колгоспу «Перемоги» і «Дружба» західніше м. Полтави на відстані в 1,5 км від автодороги Київ-Харків	Діюче	В	21700 м ²	Шлам від очищення водостічних комунальних (міських) (осад зневоднений)	наземне, заглиблене в землю, (скидання у поверхневі водойми (наприклад скидання рідких або мулистих відходів у котловани, ставки чи відстійні басейни тощо)

Суб'єкти господарювання, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини станом на 01.01.2024р.

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (вебадреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація (види вторинної сировини)
1	Полтавське КАТП-1628	вул. Кагамлика, 84, м. Полтава	(0532) 592917	пластик, скло, папір

*Впровадження роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів
(приймання/збирання/вилучення небезпечних відходів у складі побутових відходів від населення)*

№ з/п	Найменування населеного пункту	Загальна кількість мешканців у населеному пункті, тис. осіб	Кількість приймальних пунктів небезпечних відходів у складі побутових (усього), од.	Кількість місць тимчасового розміщення небезпечних відходів у складі побутових до їх передачі спец. підприємствам, од.	Загальний обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами, т	Номенклатура та обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами
1	Полтавська міська територіальна громада	305,539	1	Мобільний пункт прийому, що здійснює виїзди за щомісячним графіком	4,00	Батарейки-2,0 т; Лампи ртутні – 14402 шт.; Термометри – 322 шт.

Радіаційна безпека

На території громади відсутні атомні електростанції та пункти захоронення радіоактивних відходів.

Використання джерел іонізуючого випромінювання (ДІВ)

№ з/п	Назва адміністративно-територіального регіону	Кількість радіаційно-небезпечних об'єктів (усього), од	Джерела іонізуючого випромінювання (ДІВ), що використовуються		
			кількість джерел іонізуючого випромінювання, од	загальна активність ДІВ, Бк	радіаційний фон на території підприємства, мкЗв/год
1	Полтавська міська територіальна громада	5	118	$4,42 \cdot 10^{14}$	

Використання джерел іонізуючого випромінювання (ДІВ) по підприємствах за 2023 рік

№ з/п	Власник ДІВ (Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))	Місцезнаходження/ Місце проживання	Примітка
1	2	3	4
1	ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ПОЛТАВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ГЕОФІЗИЧНИХ РОБІТ»	ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 16, м. Полтава, 36007	
2	КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КЛІНІЧНИЙ ОНКОЛОГІЧНИЙ ДИСПАНСЕР ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»	ВУЛ. МИКОЛИ ДМИТРІЄВА, 7-А, м.Полтава, 36011	
3	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ШЛЮМБЕРЖЕ СЕРВІСІЗ УКРАЇНА»	Юридична адреса: ВУЛ. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, 19-21А, поверх 16, м. Київ, 01030; Фактична адреса: ВУЛ. СЕРЕГІНА, 9А, м. Полтава, 36003	
4	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВЕЗЕРФОРД УКРАЇНА»	Юридична адреса: ВУЛ. ВЕЛИКА ВАСИЛЬКІВСЬКА, 72, корпус А, поверх 4, приміщення 7, м. Київ, 03150; Фактична адреса: вул. Половки, 62А, м. Полтава, 36010	
5	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ПОЛТАВСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ГЕОФІЗИЧНИХ РОБІТ»	ВУЛ. КОМАРОВА, 9-А, м. Полтава, 36008	

Забруднення території техногенними та техногенно-підсиленими джерелами природного походження в межах Полтавської міської територіальної громади

№	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість на-селення, осіб	Радіаційний фон на території, мкЗв/год	Питома активність забруднюючих радіонуклідів, мкР/год				
				цезій-137 (техно-генний)	стронцій-90 (техно-генний)	радій (природ-ний)	торій (природ-ний)	калій (природ-ний)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	м. Полтава	279593	0,122	–	–	–	–	–

Моніторинг навколишнього природного середовища

Постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 №827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря» (далі - Постанова), на території України, для цілей здійснення моніторингу атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря встановлені зони та агломерації (Додаток №1 до Порядку, затвердженого Постановою). Відповідно до згаданого Додатку межі агломерації «Полтава» збігаються з межами міста Полтава, а межі зони «Полтавська» збігаються з межами Полтавської області без агломерації «Полтава», що розташована на території області.

Тобто – спостереження за станом атмосферного повітря, а також поліпшення якості повітря на старостинських округах Полтавської міської територіальної громади відноситься до повноважень органу управління якості атмосферного повітря Полтавської обласної військової/державної адміністрації.

Пункт 6 Порядку здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, який затверджений Постановою визначає суб'єкти моніторингу атмосферного повітря у межах агломерації «Полтава»:

- МОЗ – у м. Полтава це Полтавський районний відокремленого підрозділ Державної установи «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я»;
- ДСНС – у м. Полтава це Полтавська міська лабораторія Полтавського обласного центру з гідрометеорології;
- виконавчий орган міської ради – Інспекція по контролю за благоустроєм, екологічним та санітарним станом міста (виконавчий орган Полтавської міської ради).

Мережа спостережень за станом атмосферного повітря агломерації Полтава у 2023 році

№ з/п	Суб'єкти моніторингу	Кількість точок спостережень, од.	Примітка
1	2	3	4
1	Лабораторія м. Полтава Полтавського обласного центру з гідрометеорології	4	Пости розташовані у районах парку «Перемога», Шевченківського райвиконкому, бувшого заводу ГРЛ та площі Київської (колишня Зигіна);
2	Полтавський районний відокремленого підрозділ Державної установи «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я»	5	Проби повітря відбираються у районах: перехрестя вулиць Зіньківської та Решетилівської (колишня Маршала Бірюзова) біля АЗС; Корпусного парку (Центр міста); Гімназії №25 (мікрорайон Юрівка); провулка Рибальського, 16; початкової школи № 46 (межа мікрорайонів Алмазний – Сади 2);
3	Інспекція по контролю за благоустроєм екологічним та санітарним станом міста виконавчого комітету Полтавської міської ради	1	Протягом січня-березня 2023 року в районі перехрестя вулиць Небесної Сотні та Гагаріна біля головного флагштоку міста, Центральної бібліотеки ім. І.П. Котляревського та Краєзнавчого музею працював автоматизований індикативний пост (станція)

			спостереження за станом атмосферного повітря, який сертифікований в Україні і має свідоцтво про відповідність національної системи вимірювань (сертифікований в Україні і внесений до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, має свідоцтво про відповідність стану національної системи вимірювань). Дані, які отримано від посту оприлюднені на веб-сторінки «Управління якістю атмосферного повітря агломерації «Полтава».
--	--	--	---

Рішенням третьої сесії Полтавської міської ради восьмого скликання від 19 березня 2021 року, виконавчим органом Полтавської міської ради, що виконуватиме функції органу управління якістю атмосферного повітря визначено Інспекцію по контролю за благоустроєм, екологічним та санітарним станом міста (далі - Інспекція) для агломерації «Полтава».

Доступ до інформації про стан атмосферного повітря у 2023 році

№ з/п	Орган, відповідальний за підготовку та висвітлення інформації про стан навколишнього природного середовища	Назва публікації, видання	Періодичність підготовки публікації, видання	Інтернет-посилання
1	2	3	4	5
1	Метеостанція «Полтава» Полтавського обласного центру з гідрометеорології	Радіаційний стан атмосферного повітря агломерації «Полтава»	Щоденно	- портал «ЕкоЗагроза» Міндовкілля України (https://ecozagroza.gov.ua/map?id=3838&layer=radiation); - веб-сторінка «Управління якістю атмосферного повітря агломерації «Полтава» (https://nupp.edu.ua/page/upravlinn-ya-yakistyu-atmosfernogo-povitrya-aglomeratsii-poltava.html)
2	Лабораторія міста Полтава Полтавського обласного центру з гідрометеорології	Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі у м.Полтава	1 раз на місяць	- веб-сторінка «Управління якістю атмосферного повітря агломерації «Полтава» (https://nupp.edu.ua/page/upravlinn-ya-yakistyu-atmosfernogo-povitrya-aglomeratsii-poltava.html)
3	Лабораторія м.Полтава Полтавського обласного центру з гідрометеорології	Екологічний бюлетень стану забруднення атмосферного повітря в	1 раз на місяць	- веб-сторінка «Управління якістю атмосферного повітря агломерації «Полтава» (https://nupp.edu.ua/page/upravlinn-ya-yakistyu-atmosfernogo-povitrya-aglomeratsii-poltava.html)

		м.Полтава		aglomeratsii-poltava.html); - веб-портал виконавчого комітету Полтавської міської ради; (https://www.rada-poltava.gov.ua/)
4	Полтавський районний відокремленого підрозділ Державної установи «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я»	Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі у м.Полтава	1 раз на місяць	- веб-сторінка «Управління якістю атмосферного повітря» агломерації «Полтава» (https://nupp.edu.ua/page/upravlinn-ya-yakistyu-atmosfernogo-povitrya-aglomeratsii-poltava.html); - веб-портал виконавчого комітету Полтавської міської ради; (https://www.rada-poltava.gov.ua/).
5	Інспекція по контролю за благоустроєм, екологічним та санітарним станом міста виконавчого комітету Полтавської міської ради	Підсумковий огляд стану атмосферного повітря агломерації «Полтава»	1 раз на місяць	- веб-сторінка «Управління якістю атмосферного повітря» агломерації «Полтава» (https://nupp.edu.ua/page/upravlinn-ya-yakistyu-atmosfernogo-povitrya-aglomeratsii-poltava.html); - веб-портал виконавчого комітету Полтавської міської ради; (https://www.rada-poltava.gov.ua/).

Здоров'я населення

За інформацією Головного управління статистики у Полтавській області, статистичні дані щодо чисельності населення будуть оприлюднені після завершення терміну для подання статистичної та фінансової звітності, встановленого Законом України „Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни”.

Чисельність наявного населення в громаді станом на 01.01.2022 року налічувала 305539 мешканців, з яких 279593 – міське населення, 25946 – сільське. Динаміка зменшення кількості населення Полтавської громади щороку зростає. За даними Головного управління статистики у Полтавській області основним чинником скорочення чисельності населення залишається смертність. Все це вказує на негативні тенденції в демографічній ситуації області. У 2024 році, враховуючи повномасштабне вторгнення росії на територію України, всі заклади охорони здоров'я області продовжували працювати у посиленому режимі. Медична допомога надається в повному обсязі як населенню громади, так і пораненим бійцям, доставленим з територій, де ведуться активні бої, та людям, які переїхали з прифронтових областей. Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію в громаді, формуються на загальнодержавному рівні і залежать від фінансово-економічного стану та добробуту населення. Подолання фінансової кризи та поліпшення економічного стану населення, що в свою чергу призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, є тривалим і складним процесом. Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних, економічних і, не в останню чергу, екологічних. Відповідно до даних головними причинами смерті населення стали хвороби системи кровообігу, коронавірусна інфекція COVID-19, новоутворення та зовнішні причини смерті.

Медичну допомогу мешканцям міста Полтави надають 9 лікувально-профілактичних закладів комунальної власності. З них 3 заклади первинного рівня надання меддопомоги - Центри первинної медико-санітарної допомоги у складі яких 30 амбулаторій загальної практики-сімейної медицини, у т.ч. 13 розміщені у віддалених районах міста.

Штатна чисельність працюючих - 4978, з них лікарів – 1260 та середніх медпрацівників - 1871. Станом на 01.01.2025 у підпорядкованих закладах охорони здоров'я ліжковий фонд складає 1580 ліжок. Крім того, у амбулаторно-поліклінічних закладах функціонують денні стаціонари на 166 ліжка. Кількість звернень до амбулаторно-поліклінічних закладів всього – 1 813 860, у тому числі до Центрів первинної медико-санітарної допомоги – 785 089.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Тому питання збереження населення, в тому числі запобігання негативного впливу на нього факторів навколишнього середовища, знаходиться на постійному контролі керівництва громади. Всі завдання Програми направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для мешканців, сприятливого для бізнесу та цікавого для туристів, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, які в кінці кінців відображаються на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращенні демографічної ситуації та здоров'я населення. Також, враховуючи сучасні умови до ключових заходів проєкту Програми визначено завдання, пов'язані із забезпеченням громадської безпеки, зокрема заходи щодо забезпечення цивільного захисту, спрямовані на захист населення територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки. У закладах охорони здоров'я облаштовані найпростіші укриття. Створені записи медикаментів, продуктів харчування та води на випадок надзвичайного стану. Заклади охорони здоров'я забезпечені автономними джерелами електроживлення в достатній кількості. Сформовані запаси паливно-мастильних матеріалів. Частково проведена укомплектація закладів швидкісним інтернетом та Starlink. Внутрішньо переміщені особи отримують необхідний пакет медичних послуг на рівні мешканців громади. Лікарні, що задіяні у наданні медичної допомоги хворим категорії спецконтингенту дооснащені необхідним обладнанням, медикаментами. Збільшена можливість отримання послуг з медичної реабілітації.

В громаду продовжує надходити гуманітарна допомога медичного призначення від благодійних фондів та організацій. Заклади охорони здоров'я міста за 2024 рік отримували наступну гуманітарну допомогу: медикаменти – 1828,2 тис. грн., вироби медичного призначення - 1784,1 тис. грн.; обладнання на суму 2761,8 тис. грн.; продукти харчування на суму 428,1 тис. грн.; вироби та предмети господарського призначення – 177,0 тис. грн.

До основних завдань Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік також віднесено: подальше удосконалення сформованої спроможної мережі лікарень за принципом госпітальних округів; розширення спектру надання медико-психологічної та реабілітаційної допомоги пораненим бійцям, доставленим з території, де ведуться активні бої; продовження роботи по вдосконаленню системи раннього виявлення захворювань, передусім соціально-значимих: серцево-судинних, онкологічних, туберкульозу; подальше забезпечення закладів охорони здоров'я сучасним обладнанням, впровадження новітніх методів діагностики та лікування тощо. Соціальний ризик реалізації заходів Програми визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження об'єкта господарської діяльності з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за

адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Програма економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік визначає пріоритетні напрями розв'язання проблем економічного та соціального розвитку, а також послідовного поліпшення екологічної ситуації на території громади, створення належних умов для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що сприятиме покращенню якості життя її мешканців. Завдання Програми заплановано впроваджувати виконанням переліку завдань та заходів, які покликані привести громаду до стратегічного бачення екологоорієнтованого розвитку території та забезпечити підвищення якості життя населення. Очікуваними результатами втілення заходів Програми мають стати: підвищення бізнесової та туристичної привабливості громади через поширення бренду громади серед інвесторів та туристів; підвищення рівня комфортності життєвого середовища населених пунктів громади та якості надання побутових і адміністративних послуг; зростання зайнятості та підвищення рівня доходів домогосподарств; забезпечення екологічної і громадської безпеки; поліпшення соціальної захищеності громадян.

Російське вторгнення спричинило значний обсяг екологічних проблем, подолання яких доведеться вирішувати впродовж багатьох років після перемоги. Тому необхідно забезпечити дієві і сучасні методи покращення екологічної ситуації.

До основних проблем Полтавської МТГ можна віднести проблеми якісного водопостачання та водовідведення. Значна частина водопровідних мереж потребує ремонту. З метою унеможливлення виникнення надзвичайних ситуацій і небезпечних подій, зумовлених забрудненням водопровідної мережі, погіршенням якості води, виникненням екологічних катастроф, пов'язаних з нанесенням шкоди навколишньому середовищу, загибеллю людей, рослин і тварин, підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства області постійно здійснюється перевірка систем водопроводу та каналізації, герметизації свердловин та резервуарів чистої води, виконується промивка тупикових водопровідних мереж, посилено технологічний контроль за роботою водоочисних споруд на всіх етапах водоочищення.

Частина населення громади використовує ґрунтові води через шахтні колодязі та неглибокі свердловини, створюються ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зорема обумовлене перевищенням вмістом нітритів і нітратів. Дана проблема є похідною від іншої - недостатній рівень охоплення населення послугами із водовідведення та забруднення підземних вод із вигрібних ям.

Актуальними питаннями для Полтавської територіальної громади є покращення якості поверхневих вод. Однією із головних проблем річок, що протікають на території громади є їх захащення та зневоднення. Оцінка поточного екологічного стану поверхневих вод громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Особливо гостро дана проблема стосується малих рік громади та вимагає якнайшвидшого вирішення. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок, шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водоєм. Значну частку в забрудненні поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Із зливовими стічними водами до водних об'єктів надходять завислі речовини, органіка, азот, фосфорні та інші речовини. Все це потребує комплексного вирішення даних проблем.

У сфері управління відходами ситуація на території Полтавської територіальної громади потребує особливої уваги. Щорічно кількість відходів, що утворюється в громаді, збільшується. Виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів. Тому у проєкті Програми передбачено реалізацію заходів щодо удосконалення системи управління відходами, організацію роздільного збору на території населених пунктів громади,

проведення санітарного очищення території Полтавської територіальної громади, забезпечення підприємств житлово-комунального господарства матеріалами, механізмами, обладнанням та спецтехнікою.

Важливе значення має розвиток екологічної свідомості населення, екологічної освіти. Тому на території громади постійно здійснюються екологічні заходи у суспільних закладах, проводяться екологічні експедиції, випускається рекламна екологічна продукція.

Пріоритетним напрямком Програми є відновлення деградованих та малопродуктивних земель. Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами та високий вміст гумусу в ґрунтах, на території громади мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість.

Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.

Надзвичайно актуальним питанням для Полтавської територіальної громади є питання екологічної ситуації та забруднення навколишнього природного середовища. Вплив людини на навколишнє середовище стає все більш помітним і дослідження характеру цього впливу – головний напрям у розв'язанні проблем охорони навколишнього природного середовища. Але при цьому є деякі питання, які необхідно вирішити, щоб не допустити погіршення стану навколишнього природного середовища громади. Тому у Програмі передбачені заходи щодо створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, облаштування рекреаційних зон на території громади, створення нових паркових зон, озеленення тощо. Також визначена необхідність підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо; відновлення екомаршрутів. Важливим питанням є збереження об'єктів історичної та культурної спадщини, тому у Програмі наявні заходи щодо утримання у належному стані пам'яток культурної спадщини та пам'яток архітектури.

Також реалізація завдань та заходів проєкту Програми сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті Програми визначені завдання щодо впровадження альтернативних джерел енергії, енергозберігаючих технологій на території громади. У проєкті Програми передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення; заходи, пов'язані з озелененням населених пунктів Полтавської територіальної громади з метою відновлення якості атмосферного повітря громади.

Проблемні питання, на вирішення яких спрямована Програма

У разі незатвердження проєкту Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної територіальної громади на 2025 рік прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля громади:

- у сфері управління відходами продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування відходів та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і їх видалення. У результаті ситуація з відходами на території не зміниться, не залучаться кошти на технічне переоснащення даної сфери, збережеться існуюча ситуація щодо незадовільного стану звалищ ТПВ, що породжуватиме нові проблеми та конфлікти в суспільстві. Тому реалізація даної Програми (до пріоритетних завдань якої віднесено удосконалення системи управління відходами, організація роздільного збору відходів на території населених пунктів громади, проведення санітарного очищення території Полтавської територіальної громади, забезпечення підприємств житлово-комунального господарства матеріалами, механізмами, обладнанням та спецтехнікою, організація діяльності у сфері управління побутовими відходами у населених пунктах громади, а

також заходи щодо формування екологічної свідомості населення та дбайливого ставлення до навколишнього середовища) сприятиме вирішенню проблем у сфері управління відходами;

- у сфері управління водними ресурсами й надалі будуть наявні ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зорема обумовлене перевищенням вмістом нітритів і нітратів у воді децентралізованих пунктів водозабору, не буде чіткого бачення та плану покращення системи водопостачання та водовідведення. Програма передбачає заходи щодо збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади, модернізацію мереж водопостачання, водовідведення у населених пунктах громади, модернізацію очисних споруд, покращенню якості питної води для населення;

- у сфері енергозбереження без реалізації заходів Програми будуть відсутні проекти щодо залучення альтернативних джерел енергії, а також заходи, спрямовані на зменшення втрат теплової та електричної енергії;

- у сфері розвитку туризму, за рахунок відсутності підтримки розвитку зеленого туризму та відновлення екологічних стежок, маршрутів;

- у сфері збереження земельних ресурсів можлива значна втрата родючості ґрунтів внаслідок відсутності підтримки підприємств, які займаються органічним землеробством, вирощуванням екологічно безпечної продукції, що є основою екологічної та продовольчої безпеки громади, сталого функціонування агроєкосистем;

- збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Реалізація даної Програми включає заходи, пов'язані з озеленням території громади, розвитком органічного землеробства;

- у сфері розвитку об'єктів екомережі будуть нанесені втрати біорізноманіттю, адже у Програмі передбачено заходи щодо озеленення громади, розширення рекреаційних зон, формування екологічної свідомості населення та відношення до збереження об'єктів екомережі.

Програма передбачає комплекс завдань, спрямованих на вирішення конкретних проблем у сфері охорони довкілля, які виникли в результаті техногенного втручання, у тому числі внаслідок воєнних дій на Україні. Це відтворення якості ґрунтів на сильно забруднених локальних територіях області на основі моніторингових даних, збереження і відтворення якості природних і сільськогосподарських земельних ресурсів регіону, збереження та підтримка якості довкілля (забруднення повітря, водних об'єктів, ґрунтів, радіаційної ситуації тощо) та інформування громад.

Якщо Програма не буде затвердженою, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними. Якщо Програма не буде затверджена, то підвищиться ризик впровадження на території громади небезпечних технологій утилізації промислових та побутових відходів, які підвищать ризик захворюваності населення; підвищиться ризик будівництва небезпечних об'єктів та підприємств, викиди яких погіршать якість атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, призведуть до зниження біорізноманіття.

SWOT- аналіз екологічної ситуації

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення, дозволив виявити основні екологічні проблеми, що уповільнюють розвиток Полтавської міської територіальної громади. Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення робочою групою з проведення SEO був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації та виявлення взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для громади.

СИЛЬНІ СТОРОНИ (позитивні фактори громади, які можуть бути використані для її розвитку)	СЛАБКІ СТОРОНИ (негативні фактори громади, які заважають її розвитку)
1. Вигідне транспортно-географічне розташування Полтавської міської територіальної громади на перехресті міжнародних і національних транспортних коридорів (зокрема траси М-03 Київ–Харків–Довжанський та інших автомобільних шляхів) створює сприятливі умови для розвитку логістики, торгівлі, туризму та залучення інвестицій.	1. Слабко розвинена дорожньо-транспортна інфраструктура громади, незадовільний технічний стан доріг та недостатньо налагоджена логістика перевезень, призводить до низького рівня транспортної доступності мешканців віддалених старостатів до адміністративного центру громади — міста Полтави — та ускладнює отримання ними базових соціальних, освітніх і медичних послуг.
2. Наявність природних ресурсів (зокрема нафти та газу), а також екологічно чистих рекреаційних зон (ландшафтні заказники місцевого значення «Сем'янівський», «Ковалівський» та ботанічний заказник місцевого значення «Рожаївський») є потужним потенціалом розвитку Полтавської міської територіальної громади.	2. Недостатньо розвинена система інфраструктури управління відходами, відсутність схеми санітарного очищення населених пунктів, застарілий парк спеціалізованої техніки, відсутність сучасного полігону твердих побутових відходів із комплексом для сортування та переробки.
3. Полтавська міська територіальна громада належить до бюджетно спроможних громад, що підтверджується індексом податкоспроможності 1,8.	3. Низький рівень екологічної свідомості населення громади поглиблює проблему неналежного поводження з відходами та ускладнює впровадження ефективної системи їх роздільного збору і перероблення.
4. Наявність високої родючості земель сільськогосподарського призначення, які займають близько 50% від загальної площі території Полтавської міської громади.	4. Відсутність повної інвентаризації земельних ділянок та актуальної містобудівної документації Полтавської міської територіальної громади ускладнює ефективне управління земельними ресурсами та просторовим розвитком.
5. Значна кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) — 47 011 осіб станом на 01.09.2025 року, що є потенційним ресурсом соціально-економічного розвитку громади.	5. Зношені майже на 70 % мережі водопостачання та водовідведення громади, застаріла система очищення стічних вод. У старостинських округах значна частина домогосподарств не підключена до централізованого водовідведення, а подекуди — навіть до водопостачання.
6. Розгалужена мережа закладів освіти та науки, охорони здоров'я	6. Рівень модернізації інфраструктури та матеріально-технічної бази закладів освіти залишається недостатнім: бракує обладнання для реалізації стандартів Нової української школи, частина шкіл не має сучасних харчоблоків, укриттів і систем протипожежного захисту. Матеріально-технічна база закладів професійно-технічної освіти є застарілою та не відповідає сучасним вимогам підготовки кваліфікованих кадрів.

7. Ефективно діючий Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП), який забезпечує широкий спектр адміністративних послуг для мешканців громади як безпосередньо у приміщеннях закладу, так і в онлайн-форматі.	7. Недостатній рівень інформування місцевого бізнесу про доступні програми, гранти та інструменти підтримки через цифрові канали комунікації (офіційний вебсайт громади, телеграм-канали, соціальні мережі).
8. Активна співпраця з проектами міжнародної технічної допомоги та донорами, що суттєво сприяє розвитку місцевого самоврядування, удосконаленню управлінських процесів	8. Відсутність комплексного підходу до розвитку туристичної інфраструктури та промоції різних видів туризму на території старостинських округів Полтавської міської територіальної громади.
9. Сприятлива екологічна ситуація: якість води, яка видобувається з підземних водних об'єктів, прийнятна якість повітря – відсутність потужних промислових підприємств; ґрунти – площа ґрунтів земель сільськогосподарського призначення з середнім вмістом гумусу становить - 46,2%, з підвищеним - 53,8 %.	9. Недостатня культура підтримки здорового способу життя серед мешканців громади проявляється у низькому рівні профілактики захворювань, нерегулярному проходженні щорічних медичних оглядів, чекапів, недостатній увазі до вакцинації та раннього виявлення хвороб.
10. Полтавська міська територіальна громада має потужний історико-культурний потенціал, що становить одну з ключових конкурентних переваг її розвитку (громада офіційно включена до Списку історичних населених місць України).	10. Недостатня кількість автоматизованого обладнання для моніторингу стану довкілля (повітря, водних ресурсів, ґрунтів тощо) обмежує можливість оперативного виявлення екологічних загроз і запобігання негативним наслідкам для населення та екосистем.
11. Запроваджена система матеріальної підтримки кращих спортсменів, які здобувають призові місця на Олімпійських, Паралімпійських, Дефлімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи.	11. Високий рівень фізичного та морального зносу житлового фонду, особливо будівель, розташованих на центральних вулицях громади, створює значні урбаністичні, соціальні та безпекові ризики.
12. Наявність сучасного Ветеранського центру у Полтавській громаді є важливим досягненням у сфері соціальної інтеграції та підтримки Захисників і Захисниць України	12. Відсутність системної інформаційної кампанії щодо наявних державних та місцевих програм, пільг та гарантій
13. Високий педагогічний потенціал, що підтверджується активною участю педагогів у всеукраїнських конкурсах, зокрема «Вчитель року».	13. Рівень освітлення вулиць у громаді становить лише 76%, при цьому окремі вулиці взагалі не мають зовнішнього освітлення, що створює ризики для руху пішоходів і транспорту, особливо у вечірній час.
14. Підтримка підприємницьких ініціатив ветеранської спільноти	14. Недосконала система управління водним фондом громади проявляється у відсутності єдиної політики з утримання, експлуатації та охорони водних об'єктів, а також неналежному

	обліку та балансоутриманні гідротехнічних споруд
	15. Недостатній рівень озеленення міста та недостатність сучасної спеціалізованої техніки для догляду за зеленими насадженнями
	16. Недостатня кількість спортивних споруд та укриттів при них обмежує можливості для занять фізичною культурою, проведення спортивних заходів.
	17. Матеріально-технічна база закладів охорони здоров'я, закладів культури та спорту є застарілою, зношеною та не відповідає сучасним стандартам функціонування.
	18. Недостатня кількість фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, потреба в облаштуванні робочих місць для їхньої роботи

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Полтавської міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації Програми є екологічно допустимим. Реалізація Програми буде спрямована на досягнення соціально-економічних та екологічних цілей розвитку громади та передбачає реалізацію заходів щодо покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, створення ефективної системи управління відходами, раціонального використання водних ресурсів, створення системи спостереження за станом навколишнього середовища, відновлення деградованих та малопродуктивних земель, зменшення антропогенного впливу на природоохоронну зону, розширення територій та об'єктів ПЗФ та буде мати допустимий вплив на стан довкілля.

Аналіз стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств і автотранспорту

Полтавська міська територіальна громада має розвинений агропромисловий потенціал, а також багатогалузевий господарський комплекс, що зумовлює техногенне навантаження на навколишнє середовище. На території громади розташовані автозаправні та газозаправні станції, що в своїй роботі продукують викиди в повітря шкідливих речовин. Основними проблемами забруднення атмосферного повітря громади продовжують залишатися: низька енергоефективність, енергозбереження та енергозаміщення на промислових підприємствах та об'єктах комунальної інфраструктури; великі обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють значній загазованості житлових районів (у тому числі від автотранспорту).

Зміни, які чинять шкідливі впливи на атмосферне повітря у результаті прийняття Програми не відбудуться. При цьому реалізація таких заходів, як впровадження енергоефективних установок, альтернативних джерел енергії, заходи з озеленення населених пунктів громади, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація

відновлювальних джерел енергії, ліквідація несанкціонованих звалищ сприятиме зменшенню техногенного навантаження на атмосферне повітря.

Порушенням гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок

На річках, що протікають на території громади спостерігається замуленість, поширення болотної рослинності, втрата дренажної спроможності, що призводить до заболоченості та підтоплення заплавних земель. Потребують розчистки деякі ділянки поверхневих вод громади. Це сприятиме розвитку зеленого туризму, а також збереженню флори і фауни річкових екосистем. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок, шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм. Також спостерігається збідніння та зміна видового складу берегової та водної флори і фауни.

Зміни, які чинять шкідливі впливи на водне середовище у результаті прийняття Програми не відбудуться. При цьому реалізація таких заходів, як розвиток водопровідно-каналізаційного господарства (зменшення неочищених та недоочищених скидів стічних вод у поверхневі

водойми), розчистка річок сприятиме покращенню стану поверхневих водних об'єктів громади.

Забруднення водних об'єктів стічними водами. Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та не відповідність джерел децентралізованого водопостачання санітарним нормам

Значну частку в забруднення поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Через велику кількість несанкціонованих скидів забруднених вод, порушення водоохоронних заходів тощо, спостерігається високий рівень забруднення поверхневих вод біогенними речовинами.

Майже усі втрати, які мають місце у комунальному і побутовому водопостачанні та водовідведенні, через зношеність та незадовільний стан водопровідних мереж. Тому необхідно проводити заходи щодо модернізації системи централізованого водопостачання та водовідведення на території громади.

Забрудненням підземних водоносних горизонтів

Забруднення підземних вод поступово відбувається у різних місцях по всій Полтавській міській територіальній громаді. На території територіальної громади через вплив місць видалення відходів, а також скиди неочищених та недоочищених стічних вод у поверхневі об'єкти забруднення підземних вод можливе через 50-300 років. Все це потребує комплексного вирішення екологічних проблем громади.

Незадовільний стан ґрунтів. Деградація земель та опустелювання

Розораність земель на території територіальної громади складає близько 81% від загальної площі земель сільськогосподарського призначення. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Надмірне навантаження на земельні угіддя спричинило активізацію розвитку негативних процесів, серед яких особливої сили набули ерозійні. До такого стану призвело нехтування питаннями екологічної придатності земель для використання певних сільськогосподарських культур, зокрема необґрунтоване збільшення площ просапних культур.

Тому одним із важливих напрямків, зазначених у Програмі є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти. Зокрема одним із головних завдань Програми є стимулювання підприємницької діяльності в громаді, у тому числі екобізнесу, що передбачає створення умов для розвитку аграрного бізнесу задля раціонального використання і збереження земельного фонду. Також Програма передбачає реалізацію наступних заходів: озеленення території громади; ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

З метою зменшення виснаження орних земель та збереження родючого шару ґрунту, сільськогосподарським підприємствам необхідно ретельно дотримуватися сівозмін під час вирощування сільськогосподарських культур (особливо стосується соняшнику, кукурудзи, рапсу,

тощо). Тому у Програмі до пріоритних напрямків розвитку громади віднесено екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, у тому числі у питаннях щодо формування екологічно стабільних агроєкосистем.

Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманіття

Основною загрозою для біологічного та ландшафтного біорізноманіття є антропогенна діяльність. До скорочення ареалів існування різних видів флори і фауни призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення) у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужерідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників.

У Програмі передбачені заходи щодо збереження, розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Важливим питанням є підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо. Проєкт Програми опосередковано сприятиме збереженню біорізноманіттю внаслідок збереження цінних природних територій та об'єктів, озеленення території, розвитку зеленого туризму, збільшення лісистості, створення нових паркових зон тощо.

Управління промисловими та побутовими відходами.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля та здоров'я людей. Особливо гостро на території громади залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення побутових відходів, а також їх утилізації. Відсутність підприємств із переробки та утилізації промислових і твердих побутових відходів, невідповідність звалищ ТПВ екологічним нормам, наявність несанкціонованих звалищ відходів, низький обсяг збору та утилізації ресурсоцінних фракцій обумовлюють значні екологічні проблеми у даній сфері. Тому проєкт Програми направлений на впровадження сучасних підходів та технологій в сфері управління відходами, зменшення негативного впливу побутових відходів на довкілля і здоров'я населення, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства. Зокрема, передбачені заходи щодо: удосконалення системи управління відходами, організації роздільного збору відходів на території населених пунктів громади, проведення санітарного очищення території Полтавської територіальної громади, забезпечення підприємств житлово-комунального господарства матеріалами, механізмами, обладнанням та спецтехнікою, а також заходи щодо формування екологічної свідомості населення та дбайливого ставлення до навколишнього середовища. Все це позитивно вплине на екологічний стан Полтавської міської територіальної громади.

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймо-вірно	Ні	
Атмосферне повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	Зменшення викидів від спалювання за рахунок розвитку системи використання альтернативних джерел енергії, енергозбереження
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			+	

Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Озеленення території громади, збільшення паркових зон сприятиме очищенню атмосферного повітря від викидів автотранспорту, підприємств
Появу джерел неприємних запахів?			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
<i>Водне середовище</i>				
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	Зменшення забруднень внаслідок ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ та зменшення видалення відходів
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	Передбачається модернізація систем водопостачання та водовідведення, очисних споруд
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
<i>Відходи</i>				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	Пріоритетним напрямком Програми є вирішення проблем у сфері управління відходами, стимулювання роздільного збору ПВ, що сприятиме зменшенню обсягів відходів

Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	Ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ, приведення МВВ до норм екобезпеки (зокрема реконструкцію міського звалища), сприятиме зменшенню наявності техногенно забруднених територій у громаді
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
<i>Земельні ресурси</i>				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	Підтримка органічного землеробства сприятиме формуванню сталих агроєкосистем
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
<i>Біорізноманіття</i>				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	У Програмі визначена необхідність контролю за господарською діяльністю підприємств, які можуть здійснювати негативний вплив на об'єкти ПЗФ (під час будівництва необхідним є проходження процедури ОВД, постмоніторингу)
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	

Будь-який вплив на наявні об'єкти історико- культурної спадщини?			+	У Програмі передбачені заходи щодо підтримки об'єктів історико- культурної спадщини.
<i>Населення та інфраструктура</i>				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Передбачається збільшення робочих місць за рахунок соціально- економічного розвитку громади
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	Розвиток транспортної мережі відповідно державних програм, зокрема «Розвиток автомобільних доріг України»
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Позитивний за рахунок розвитку зеленого туризму, різних секторів економіки, у тому числі і екологоорієнтованих (відновлення відходів, використання відновлювальних джерел тощо).
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	Опосередкованим результатом реалізації заходів Програми зменшення екологообумовлених захворювань населення громади
<i>Екологічне управління та моніторинг</i>				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	Забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
<i>Інше</i>				

Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено підтримку системи роздільного збору ПВ
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Полтавської міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації Програми є екологічно допустимим.

Реалізація Програми буде спрямована на досягнення екологічних цілей розвитку Полтавської міської територіальної громади та передбачає реалізацію заходів щодо створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, енергозаміщення, створення ефективної системи управління відходами, раціонального використання водних ресурсів, відновлення і підтримання природного стану поверхневих водойм, відновлення деградованих та малопродуктивних земель, зменшення антропогенного впливу на природоохоронну зону, розширення рекреаційних територій і зеленого туризму та буде мати допустимий вплив на стан довкілля.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Екологічні проблеми Полтавської міської територіальної громади мають пріоритет у їх вирішенні (після питань оборони країни, підтримки внутрішньо-переміщених осіб та функціонування критичної інфраструктури) і постійно знаходяться на контролі у перших очільників громади та керівництва структурних підрозділів виконавчого комітету Полтавської міської ради.

Є питання, вирішення яких не завжди залежить від органів місцевого самоврядування Полтавської міської територіальної громади, але саме вони визначають чинники та критерії найважливіших екологічних проблем. При цьому робиться усе можливе для їх вирішення, привертається увага до цих проблем, направляються офіційні звернення до керівників області та держави, здійснюються пошуки потенційних інвесторів.

Основні чинники та критерії для визначення найважливіших екологічних проблем:

1) забрудненням атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту.

Згідно з даними, які наведені в Екологічному паспорті Полтавської області за 2023 рік викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел викидів підприємств (які звітували) всього по області становлять – 30,3 тис.тонн. Викиди від стаціонарних джерел підприємств Полтавської міської територіальної громади становлять близько 4,0% від загальних Полтавщини (1,29 тис.тонн).

Але за результатами аналізу індексів забруднення атмосферного повітря у м.Полтава з 2013 по 2023 рік, який розраховує Полтавський обласний центр з гідрометеорології, забрудненість атмосферного повітря м. Полтава поступово зростає, особливо це помітно останні три роки.

Індекс забруднення атмосферного повітря у м.Полтава за 11 років за даними Полтавського обласного центру з гідрометеорології.

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Індекс забруднення атмосферного повітря у м. Полтава	4,2	4,4	4,41	3,7	4,13	5,72	5,6	4,8	5,43	6,08	6,5

Значна частка усіх викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря територіальної громади надходить від автотранспорту. Викиди від автотранспорту небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря у приземному шарі, в зоні дихання людини, насамперед дітей. Якість повітря може погіршуватись з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, низької якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття та за несприятливих метеорологічних умов. Для Полтавської міської територіальної громади ці проблеми є актуальними, оскільки більшість доріг та вулиць населених пунктів громади потребують капітального ремонту у зв'язку зі значною зношеністю дорожнього асфальтного покриття та відсутністю робіт капітального характеру впродовж багатьох років.

Стан атмосферного повітря навколо Макухівського сміттєзвалища твердих побутових відходів необхідно відслідковувати за допомогою сучасних засобів моніторингу (референтних (стаціонарних) постів контролю атмосферного повітря, індикативних станцій, тощо). Протягом року міське сміттєзвалище періодично потерпає від перманентних пожеж, які тривають на глибині і реального їх масштабу ніхто не знає. Потоки забруднювачів атмосфери, які утворюються над сміттєзвалищем (особливо під час цих пожеж) можуть діставатися обласного центру і мають негативний вплив на якість атмосферного повітря міста. Спостереження за станом атмосферного повітря над Макухівським сміттєзвалищем, як і встановлення автоматизованих постів для цих цілей, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 №827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря», відноситься до компетенції органу управління якістю атмосферного повітря Полтавської обласної військової/державної адміністрації. Ця проблема виключно обласного рівня, від якою потерпають насамперед мешканці Ковалівського старостинського округу Полтавської міської територіальної громади, а її вирішення ігнорується.

2) забрудненням водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства.

Більшість каналізаційних мереж, споруд, насосних агрегатів в населених пунктах Полтавської міської територіальної громади відпрацювали нормативний термін експлуатації та потребують капітального ремонту. Недостатнє фінансування цих заходів призводить до забруднення навколишнього середовища, підвищених витрат електроенергії, збільшення собівартості послуг.

У 2024 році втрати води при транспортуванні води споживачам громади зросли проти попереднього 2022 року (з 3,577 млн.м³) на 0,69 млн.м³ (або на 16 %) до 4,264 млн.м³. Майже усі втрати мають місце у комунальному і побутовому водопостачанні через зношеність та незадовільний стан водопровідних мереж.

Питання водопостачання та водовідведення у місті відноситься до компетенції Комунального підприємства Полтавської обласної ради «Полтававодоканал». Це підприємство знаходиться в управлінні структурного підрозділу Полтавської обласної військової/державної адміністрації, і, нажалі у Полтавської міської ради відсутні можливості впливу або прийняття управлінських рішень для покращення роботи цього підприємства. Кошти фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області найчастіше розпорошуються на виконання заходів по всій області, відсоток задоволення потреб обласного центру у цієї сфері

низький. Управління підприємством – малоефективне, як наслідок зростає соціальна напруга серед населення міста.

3) порушенням гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону.

Рівнинний характер території, невелика швидкість течії річок створюють сприятливі умови для заболоченості території, на якій розташована громада, хоча заплава річки Ворскли найменш заболочена серед річок області.

Однією з причин неафективного управління водними об'єктами, а саме річками Полтавської міської територіальної громади (в тому числі щодо вирішення питання винесення в натуру та закріплення межовими знаками прибережних захисних смуг водних об'єктів) – це відсутність паспортів цих річок. Відповідно до пункту 2 Порядку складання паспортів річок, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 №347 – паспорти розробляються на річки, які мають площу водозбору до 50 тис. квадратних кілометрів, за замовленням водогосподарських організацій Держводагентства.

5) підтопленням земель та населених пунктів регіону.

В офіційні звіти (Аналітичний огляд стану техногенної і природної безпеки в Україні Міністерства надзвичайних ситуацій України) про підтоплення на території Полтавської міської територіальної громади періодично потрапляли: с.Витівка з площею ураження 0,11км² (Пальчиківський старостинський округ); с.Макухівка та с.Ковалівка з площею ураження 0,025км² та 0,036км² відповідно (Ковалівський старостинський округ); с.Сем'янівка з площею ураження 0,04км² (Сем'янівський старостинський округ). На території Подільської районної у м.Полтава ради, підтоплення зазнають вулиці Велика Рогизнянська, Героїв Крут, Драгоманова.

За інформацією, яка наявна в Полтавському регіональному офісі водних ресурсів, потребує кріплення лівого берега р. Ворскла: від мосту по вул. Миру до автодорожнього мосту на с. Копили; по вул. Надворсклянська, 42а до 24а, 12а; с. Крутий Берег – вул. Патріотична, 57,53,21. Берегоукріплювальні роботи на річках Коломак і Тарапунька проводити не потрібно.

6) управління побутовими відходами.

Малоефективна система санітарного очищення території громади від сміття створює проблеми з утримання територій населених пунктів громади у належному стані, а саме: безконтрольне утворення місць складування відходів несвідомими громадянами; захаращення земельних ділянок органічними (гілля, листя, тощо) відходами; через неналежний рівень укладань договорів з населенням на вивіз сміття, майже щорічно збільшується потреба в коштах на оплату послуг Полтавського КАТП-1628.

Недосконала процедура притягнення до адміністративної відповідальності порушників у галузі управління відходами заважає підвищенню рівня:

- відповідальності бізнеса за наслідки господарської діяльності;
- екологічної свідомості населення.

Очікується, що поступово розв'язати ці проблеми допоможе реалізація вимог Закону України «Про управління відходами», зокрема розроблення та виконання місцевого плану управління відходами для Полтавської міської територіальної громади.

7) поширенням екзогенних геологічних процесів.

Територія Полтавської міської територіальної громади у деяких місцях має специфічну геологічну будову, яка сприяє розвитку зсувів на схилах річних долин та балок. Ділянки з крутизною більше 11,3° – круті і являються найбільш зсувонебезпечними. Найбільш активним процесом, що є причиною виникнення зсувів – це водна ерозія.

За інформацією, яка наведена в Екологічному паспорті Полтавської області за 2022 рік, ураження території від зсувів становить у м.Полтава – 4,383км² (61 зсув), це найбільший показник в області (28% територій з усіх, які уражені зсувами на Полтавщині).

8) природно-заповідного фонду.

Більшість (31 з 38, або 82%) охоронних зобов'язань, які мають балансоутримувачі та земле-власники/користувачі об'єктів природно-заповідного фонду Полтавської міської територіальної громади застаріли та потребують оновлення, а саме: не відповідають наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 25.02.2013 №65, яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 13.03.2013 «Про затвердження Інструкції щодо оформлення охоронних зобов'язань на території та об'єкти природно-заповідного фонду» (форма наведена у Додатку до Інструкції).

Відповідно до частини 5 статті 53 Закону України «Про природно-заповідний фонд» території та об'єкти природно-заповідного фонду або їх частини, що створюються чи оголошуються без вилучення земельних ділянок, що вони займають, передаються під охорону підприємствам, установам, організаціям і громадянам обласними державними адміністраціями з оформленням охоронного зобов'язання. Але усі ці зобов'язання видані Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища в Полтавській області, територіальним підрозділом Центрального органу виконавчої влади, якого фактично не існує з 2013 року (більше 10 років).

Структурний підрозділ Полтавської обласної військової адміністрації, який відповідає за надання цих зобов'язань, ухиляється від переоформлення, навіть у разі звернення балансоутримувача певної території чи об'єкту природно-заповідного фонду. При цьому роз'яснює, що вищевикладені порушення не є правовими підставами для переоформлення.

Також цим структурним підрозділом не ведеться робота по оформленню охоронних зобов'язань при змінах форм власності на землю, або землекористувачів (землевласників) у межах території чи об'єкту природно-заповідного фонду, внаслідок чого ці об'єкти знаходяться у занедбаному стані та не отримують належного догляду. Усе зазначене створює загрозу втрати природно-заповідного фонду громади.

Аналіз найважливіших екологічних проблем.

1) загальнодержавного значення:

Звалище твердих побутових відходів КАТП 1628 Полтавської міської ради, яке розташоване у районі сіл Триби та Макухівка, заповнене майже на 100% і подальше накопичення сміття несе загрози місцевій екосистемі. Звалище потребує проведення робіт з рекультивації та дегазації.

Вирішити цю проблему можна за допомогою будівництва сучасного сміттєпереробного заводу з сортувальними лініями та можливостями накопичення біогазу.

Але самотужки цю справу, лише коштом місцевого бюджету, громаді не подужати.

Оскільки захід надфінансовоємкий – інвесторів не задовольняють гарантії місцевої (в тому числі обласної) влади, і є нагальна необхідність підтримки, для виконання цього заходу, з боку Центральних органів виконавчої влади, залучення коштів Державного бюджету, іноземних інвестицій, в тому числі під Державні зобов'язання.

2) обласного значення:

30% екологічного податку, який сплачують суб'єкти господарювання усіх форм власності за користування природними ресурсними (повітря, вода, надра, тощо) надходить до обласних фондів охорони навколишнього природного середовища і лише 25% до місцевих екологічних фондів. Для великих промислових міст (таких як Запоріжжя, Дніпро, Київ, Харків, навіть Кременчук) такий відсоток – це кошти, які дозволяють вирішувати проблеми з охорони навколишнього природного середовища. Для таких невеличких міст як Полтава – ці надходження мізерні.

Залучити кошти на виконання природоохоронних заходів у громаді з обласного фонду

охорони навколишнього природного середовища Полтавської області майже неможливо. Листи щодо вирішення проблемних питань, структурними підрозділами Полтавської обласної військової/державної адміністрації не розглядаються по суті, навіть у випадках, коли вирішення цих проблем відноситься безпосередньо до повноважень Полтавської ОВА. Пояснення про відмову про включення до Переліку для фінансування з Обласного фонду охорони навколишнього природного середовища, природоохоронних заходів відповідно до запитів структурних підрозділів виконавчого комітету Полтавської міської ради – формальні, або ці запити взагалі не беруться до уваги.

3) місцевого значення;

Виконання деяких повноважень усіма державними природоохоронними органами, в тому числі співпраця з органами місцевого самоврядування у взаємодії з суб'єктами господарювання, населенням і громадськими природоохоронними організаціями, у межах Полтавської територіальної громади знаходиться на низькому рівні.

Діяльність територіальних підрозділів в Полтавській області Центральних органів виконавчої влади, структурних підрозділів Полтавської обласної військової/державної адміністрації, частіше за все, носить каральний характер, або характер доручень та збору даних. Багато своїх повноважень, ці установи, хутка перекладають на органи місцевого самоврядування. Функції консультування, надання інформації, тощо, які включені до положень про ці організації, не виконуються.

Усе це не сприяє, а у деяких випадках заважає, вирішенню екологічних проблем Полтавської міської територіальної громади.

Екологічні проблеми, спричинені збройною агресією проти України

З 2022 року Полтавщина приймає на себе усі тяготи тилового регіону, в тому числі велику кількість вимушених переселенців (в наслідок військових дій у східних та південних регіонах) на власних автомобілях, побудови логістики та організації навчання військових, тощо, що безсумнівно підвищує техногенне навантаження на довкілля міста та негативно відображується на якості повітря, водних та земельних ресурсах громади.

У зв'язку з військовим станом на території Полтавської міської територіальної громади виникли безконтрольні накопичення зношених шин, які використовувалися для будування спеціальних військових споруд «блок-постів». Коли потреба у цих спорудах відпала, безхазяйною залишилися велика кількість автомобільних шин різних розмірів та різного ступеню пошкодження.

Порядок збирання, заготівлі та утилізації зношених шин і здійснення відповідного контролю, затвердження якого передбачає пункт 3 постанови Кабінету Міністрів України від 27.07.2011р. №1136 «Деякі питання збирання, заготівлі та утилізації зношених шин», до сьогодні – не розроблений.

Підприємства, які здійснюють діяльність з утилізації таких відходів, приймають лише чисті (нефарбовані) і не зіпсовані шини.

Вищевикладене забруднило територію громади ще і таким видом відходів.

Вирішення цього питання має додаткове фінансове навантаження на бюджет громади. Полтавським КАТП 1628 укладено договір на вивіз таких шин з подальшою передачею на утилізацію підприємству, яке має відповідну ліцензію. Збір шин розпочато у IV кварталі 2023 року.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на

міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Проектні рішення ДДП розроблено згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме: Статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань при підготовці документу державного планування:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

2) виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

3) заплановані заходи не передбачають вилучення будь-якого невідновного ресурсу;

4) спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії було обґрунтовано;

6) забезпечення загальної доступності матеріалів Стратегії та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом внесення Заяви та самого Звіту до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки для проведення консультацій з органами, зазначеними у статті 8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», а також оприлюднює її в порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті, з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості. Замовник повідомляє громадськість про оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та проекту документа державного планування у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», та забезпечує вільний доступ громадськості до таких документів протягом усього строку громадського обговорення, визначеного частиною п'ятою цієї статті. Повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку розміщується на офіційному веб-сайті замовника, а у сільських населених пунктах - також не менш як у трьох публічних місцях (на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами місцевого самоврядування, та в інших місцях масового перебування населення), та вноситься ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки;

7) у звіті СЕО надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

8) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

8) оцінка ступеню антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;

9) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у питаннях охорони навколишнього природного середовища;

10) використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

11) дотримання вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема у ст. 19 визначена компетенція виконавчих органів міських, селищних рад

у сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконавчі органи міських, селищних, сільських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах своєї компетенції: а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад; б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідного міста, громади, незалежно від форм власності та підпорядкування; в) організують розробку місцевих екологічних програм; д) затверджують за поданням обласних державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами відповідно села, селища, міста; е) організують управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення на своїй території; є) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів; ж) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів; з) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного середовища, захворюваності населення; и) організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян; і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95 р.) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, зб

алансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Законом України від 07 лютого 2017 року № 1830-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування" внесено зміни до Водного кодексу України, згідно з якими дозволи на спеціальне водокористування видаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства.

На сьогодні обов'язки щодо видачі дозволів на спеціальне водокористування покладенні на територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у

сфері розвитку водного господарства у Полтавській області, також правові підстави щодо обмеження водокористування належать Регіональному офісу водних ресурсів у Полтавській області. Оформлення та затвердження дозволів на спеціальне водокористування має здійснюватися у відповідності до вимог чинного законодавства України та затверджених нормативно – правових актів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»;
- Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;
- Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-ХІІ від 16.10.1992). Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично-допустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря», а також посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря, максимальні допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поведінки з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-ХІІ від 18.09.1991 р.) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017 р.).

При проведенні СЕО проєкту Програми розглядались можливі шляхи вирішення екологічних проблем громади, що забезпечать досягнення цілей державної екологічної політики. Цілі Програми кореспондуються із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я

населення, визначені у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р., Національним планом управління відходами до 2030 року, затвердженому Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20.02.2019 р., Паризькою угодою, ратифікованою Законом України №1469 від 14.07.2016 р. та іншими нормативно-правовими актами.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3- 5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компонента.

Підсумки по визначених ключових наслідках для довкілля та заходам по їх пом'якшенню, визначені експертною групою при проведенні Стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік

Атмосферне повітря. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря. Навпаки одна з цілей підрозділу 3.1.3. *Промисловість та підприємництво* передбачає модернізацію підприємств з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу.

Клімат. Загальний вплив Програми на клімат має бути позитивним, враховуючи заходи підрозділу 3.2.2. *Енергоефективність та енергозбереження*, де пріоритетними завданнями є впровадження альтернативних джерел енергії, впровадження заходів енергоефективності і енергозбереження для скорочення споживання енергоресурсів на 1,5%.

Водні ресурси. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами скидів у поверхневі води.

Земельні ресурси. Внаслідок реалізації Програми не передбачається будь-які впливи на земельні ресурси.

Відходи. На цей час тверді побутові відходи розміщуються на єдиному діючому полігоні Макухівському сміттєзвалищі. Релізація підрозділу 3.3.5. *Культура, туризм* ймовірно може призвести до збільшення кількості побутових відходів внаслідок розвитку туризму, проведення культурних заходів.

Біорізноманіття. Програмою не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу.

Здоров'я населення. Впровадження Програми ймовірно має призвести до покращення життя та стану здоров'я населення. Впровадження заходів підрозділу 3.3.4. *Охорона здоров'я* матиме непрямий позитивний вплив на здоров'я населення.

Зважаючи на географічне положення Полтавської міської територіальної громади та ймовірний незначний вплив заходів Програми на довкілля, транскордонні наслідки впровадження Програми для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік представлені наведені нижче.

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення стану
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		*		+
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		*		+
3. Погіршення якості атмосферного повітря		*		+
4. Появу джерел неприємних запахів		*		
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			*	
Водні ресурси				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води		*		+
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників як температура, розчинений кисень, прозорість), але не обмежуються ними			*	
8. Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			*	
9. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			*	
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод		*		*
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			*	
12. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			*	
13. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			*	
14. Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			*	
15. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			*	

16. Забруднення підземних водоносних горизонтів				
Відходи				
17. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів		*		+
18. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки		*		
19. Збільшення кількості відходів I – III класу небезпеки		*		
20. Спорудження екологонебезпечних об'єктів поводження з відходами			*	
21. Утворення або накопичення радіоактивних відходів			*	
Земельні ресурси				
22. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			*	
23. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			*	
24. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			*	
25. Появу таких загроз як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			*	
26. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			*	
27. Виникнення конфліктів між ухваленнями цілями Програми та цілями місцевих рад			*	
Біорізноманіття				
28. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			*	
29. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			*	
30. Порушення або деградація середовищ існування диких видів тварин			*	
Рекреаційні зони та культурна спадщина				
31. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей		*		+
32. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			*	
33. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			*	

Населення та інфраструктура				
34. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території				
35. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житті				
36. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків		*		+
37. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень		*		
38. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			*	
39. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			*	
Екологічне управління та моніторинг				
40. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі економічної безпеки			*	
41. Погіршення екологічного моніторингу			*	
42. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			*	
43. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			*	
Інше				
44. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			*	
45. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			*	
46. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			*	
47. Суттєве порушення якості природного середовища			*	
48. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			*	
49. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			*	

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, що визначені в документі державного планування включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;

- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення та ін.;

- відновлювальні заходи - нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;

- захисні заходи - проведення постійного екологічного моніторингу стану навколишнього середовища у джерелах викидів та скидів, на границі СЗЗ;

- компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

З метою покращення стану навколишнього природного середовища у Програмі передбачається ряд заходів, направлених для покращення екологічної безпеки на території Полтавської міської територіальної громади.

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми ґрунтуються на впливах, оцінених у попередньому розділі звіту, та міжнародному досвіді діяльності в подібних умовах. Однак, такі заходи – це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків.

Складова довкілля	Заходи для зменшення негативних наслідків
Атмосферне повітря	- Розвантаження від транспортних потоків центру міста з організацією одностороннього руху транспорту в центральній частині міста - Удосконалення руху транспорту для забезпечення постійних швидкостей автомобілів, особливо в районах житлової забудови - Забезпечення максимально можливого перевезення пасажирів на електротранспорті - Використання на автотранспорті спеціальних моторних мастил, присадок до них та палива, модифікаторів кінематичних вузлів автомобілів, впровадження каталітичних перетворювачів палива та ін., що призведе до зменшення витрат пального, зменшення викидів забруднюючих речовин та збільшення моторесурсів двигунів; - Контроль за якістю пального, що постачається і реалізується автозаправними станціями, його відповідністю державним стандартам, а також заборона реалізації етильованого бензину - Здійснення екологічного контролю за станом автотранспорту, вдосконалення екологічних нормативів - Обмеження діяльності стаціонарних джерел забруднення (за несприятливих умов розсіювання забруднювачів або в разі загрози перевищення граничних значень) - Підвищення ефективності роботи існуючих пилогазоочисних установок, в тому числі модернізація, реконструкція та їх ремонт - Будівництво та введення в дію нових газоочисних споруд і установок - Організація та проведення моніторингу якості повітря - Оперативне реагування на підвищене забруднення повітря через несприятливі умови для розсіювання забруднюючих речовин - Інформування громадськості про якість повітря і несприятливі метеорологічні умови, що призводять до концентрації забруднення - Встановлення вимог до підприємств, діяльність яких найбільше впливає на якість повітря, розробляти плани скорочення забруднення повітря і стежити за їх виконанням

	- Створення зон зелених насаджень вздовж вулиць для захисту від шуму та загазованості житлових територій
Водні ресурси	- Здійснення контролю за джерелами скидів забруднюючих речовин - Заміна аварійних каналізаційних мереж та відпрацьованого обладнання очисних станцій - Використання сучасних методів утилізації стоків - Запобігання забрудненню підземних вод - Покращення механічної, фізико-хімічної очистки стічних вод - Підвищення рівня інформованості громадськості щодо рівня забрудненості поверхневих водоем - Створення переліку (кадастру) існуючих об'єктів господарювання в межах встановлених водоохоронних зон і прибережних захисних смуг для подальшого винесення об'єктів, господарська діяльність яких не відповідає вимогам (ст. 89 Водного кодексу України та ст. 61 Земельного кодексу України) - Застосування мір впливу, передбачених ст. 212 Земельного кодексу України, до громадян та юридичних осіб, що здійснили самозахоплення земельних ділянок на землях водного фонду
Ґрунти	- Заборона зливу відпрацьованих масел і пального на землю при експлуатації будівельних машин і механізмів; відпрацьоване масло повинно збиратися в спеціальний посуд і відправлятися на утилізацію; - Після закінчення будівельних робіт слід виконати планувальні роботи в місцях стоянки та ремонту машин і механізмів, а також на всіх інших ділянках, де були допущені порушення поверхні в процесі будівництва
Відходи	- Запровадження роздільного збору відходів на територіях та об'єктах туристичної діяльності, а також під час проведення масових культурних заходів - Максимальне використання вторинних ресурсів та мінімізація утворення твердих побутових відходів - Створення та запровадження програми переробки твердих побутових відходів, включаючи розміщення маркованих контейнерів для відходів для металів, скла, паперу і пластмас - Організація нових виробничих потужностей з утилізації та переробки твердих побутових відходів - Створення системи економічних важелів, орієнтованих на розвиток регіонального ринку вторинних ресурсів - Створення бази даних з технологій переробки відходів, що використовуються у даний час у місті та потенційно можуть бути використані - Створення інформаційно-консультативного центру для підприємств, установ і організацій з питань поводження з відходами - Здійснення постійного моніторингу за станом довкілля у районі розташування міського звалища - Запровадження практики селективного демонтажу, роздільного збирання та зберігання будівельних відходів на місцях будівництва, що максимізує подальшу переробку та утилізацію матеріалів, коли це технічно можливо та економічно доцільно - Забезпечення умов для виробництва та збуту матеріалів з перероблених будівельних відходів

	- Повторне використання та переробка будівельних відходів з високим переробним потенціалом (бетон та залізобетон, асфальтні суміші, будівельна кераміка, щебеневі матеріали)
Біорізноманіття	- Регулювання чисельності туристичних потоків - Розрахунок допустимої кількості туристів на території природного об'єкта - Обмеження в'їзду транспортних засобів на територію природного об'єкта
Здоров'я населення	- Забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов території міста для проживання населення - Уникнення засмічення рекреаційних чи лікувально-оздоровчих зон - Раціональне використання природних лікувальних ресурсів - Пропагування здорового способу життя

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації Програми було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Програми.

Завдання недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Програми

Завдання	Механізм реалізації завдання	Умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення
Відновлення і підтримання гідрологічного режиму та стану річок, зменшення забруднення поверхневих вод	і розчищення та регулювання русел річок і водойм, відновленім і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок і водойм; розробка відповідних проектів землеустрою винесення на місцевості водоохоронних зон і прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм, паспорти водних об'єктів (ставків).	- здійснення процедури ОВД для проведення робіт з розчищення і днопоглиблення русла та дна річок, берегоукріплення, зміни і стабілізації стану русел річок (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)

Сприяння раціональному використанню водних ресурсів	збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади; проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж.	- розробка екологічної документації, зокрема проектів зон санітарної охорони водозаборів; - здійснення процедури ОВД для установки для очищення стічних вод з водовідведенням 10 тисяч кубічних метрів на добу і більше; господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, та забір води з водних об'єктів за умови, що водозабір підземних вод перевищує 300 кубічних метрів на добу (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Розвиток альтернативної енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів з метою зменшення викидів парникових газів (вплив на клімат)	1) сприяння у реалізації проектів щодо виробництва енергії з нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії, впровадження енергоефективних технологій і обладнання; 3) впровадження енергозберігаючих і енергоефективних заходів на об'єктах соціальної інфраструктури, інших закладах, установах і підприємствах	- здійснення процедури ОВД для енергетичної промисловості: вітрові парки, вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Охорона і раціональне використання земель, природних рослинних ресурсів	розробка землепорядної документації на земельні ділянки; створенім умов для розвитку аграрного бізнесу, зокрема органічного виробництва, задля раціонального використання і збереження земельного фонду; озеленення населених пунктів громади; зменшення техногенного впливу на ґрунти у зоні впливу звалищ ТІШ, місць поховань.	- здійснення процедури ОВД для планованої діяльності та об'єктів: сільськогосподарське та лісгосподарське освоєння, рекультивация та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошуванням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем (друга категорія видів планованої
Збереження природно-заповідного фонду	1) збільшення озеленення території громади; 4) посилення контролю за охороною, використанням та відтворенням лісів; 6) охорона біорізноманіття.	фунду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем (друга категорія видів планованої

		діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Ефективна система управління відходами на території громади	покращення технічного оснащення сфери управління відходами; приведення звалищ відходів до норм екологічної безпеки; ліквідація несанкціонованих звалищ відходів; впровадження роздільного збирання побутових відходів; проведення просвітницької кампанії, спрямованої на підвищення культури поводження з твердими побутовими відходами	Стаття 3. п.3 11) інші види діяльності: - шламонакопичувачі, хвостосховища; складування осаду, мулові поля площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг; склади і перевалочні бази металобрухту площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг; - об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу; (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД») Стаття 3. п.2 8) управління відходами: - об'єкти оброблені небезпечних відходів; об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше. Об'єкти оброблення відходів проектується, споруджуються та експлуатуються відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», законодавства у сфері містобудування та у випадках, передбачених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягають ОВД: здійснення процедури ОВД для планової діяльності: а) об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу (Ст. 3, п. 3, пп. 11 ЗУ Про ОВД); б) об'єкти оброблення відходів,

		що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше (Ст. 3, п. 2, пп.8 ЗУ Про ОВД) - отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів (ст. 42 Закону України «Про управління відходами»)
Розвиток екологічної свідомості та екологічної культури, екологічне виховання населення	підвищення обізнаності населення з питань охорони навколишнього середовища, вторинної переробки відходів, збереження ресурсів, енергозощадливості; підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля.	.*
Формування екологічної політики у громаді згідно норм законодавства; адаптація органів управління до можливих надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	Готовність органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (внаслідок воєнних дій).	.*

Реалізація заходів Програми сприятиме покращенню стану екологічної безпеки Полтавської міської територіальної громади, у тому числі: удосконаленню сфери управління ПВ та зменшенню їх негативного впливу на довкілля і здоров'я населення, залученню інвестицій у сферу поводження з відходами; відновленню природного стану річок; залученню альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергозощадливості; модернізації водозабезпечення та водовідведення, підвищенню рівня екобезпеки даних послуг; удосконаленню місцевої екологічної політики; підвищенню рівня суспільної екологічної свідомості; охороні і раціональному використанню земель, природних рослинних ресурсів тощо.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

8.1. Обґрунтування вибору

Програма економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік розроблена з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року відповідно до:

Стратегічної цілі 1 - ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, КОМФОРТНІ УМОВИ ТА ДОБРОБУТ, зокрема *Операційній цілі 1.1.* - Здорове населення області з максимальною тривалістю активного періоду життя;

Стратегічної цілі 3. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОСТОРОВИМ РОЗВИТКОМ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАЛАНСУ ЕКОСИСТЕМ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ, зокрема *Операційній цілі 3.3.* - Раціональне та екобезпечне господарювання; *Операційній цілі 3.4.* - Збереження та відтворення якості довкілля.

Також Програма економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік відповідає стратегічним та операційним цілям проєкту Стратегії розвитку Полтавської міської територіальної громади до 2027 року та враховує питання щодо покращення екологічної безпеки в громаді. Заходи Програми, спрямовані на досягнення даних цілей, пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення соціального та екологічного благополуччя населення, зниження ризиків здоров'ю населення.

При обґрунтуванні вибору соціально-економічного розвитку громади акцентовано увагу на таких аспектах як: поліпшення екологічної ситуації у питанні водних ресурсів та покращення ситуації з управління твердими побутовими відходами, енергозбереження та енергозаміщення, охорони і раціонального використання земель, природних рослинних ресурсів, біорізноманіття, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості та удосконалення місцевої екологічної політики, відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку Полтавської міської територіальної громади.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми вказує на те, що її реалізація позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони, тощо. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку. Виконання запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення має спиратися на використання сильних сторін громади, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

Альтернатива. Альтернативою до даного проєкту ДДП є його не прийняття та збереження існуючої ситуації на території громади. Якщо документ державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання проєкту Стратегії розвитку Полтавської міської територіальної громади до 2027 року, Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року, а також законодавства України. Крім того, основний ризик при збереженні існуючої ситуації - ризики захворювань населення, можливість поширення захворювань, у тому числі екологообумовлених. Тому постає необхідність у продовженні позитивних тенденцій збалансованого розвитку Полтавської міської територіальної громади, а отже - реалізації Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2025 рік. Попередня оцінка соціального ризику розглянутих альтернатив наступна:

Альтернативний сценарій 1 – затвердження запропонованого проєкту Програми без змін в цілому. Реалізація даного сценарію не відповідає засадам Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Альтернативний сценарій 2 – затвердження проєкту Програми з урахуванням змін, які будуть запропоновані за результатами проведення СЕО. Підготовлений проєкт Програми ґрунтуються на врахуванні ключових викликів, які впливають на людину, інфраструктуру, безпекове середовище, економіку та довкілля, та передбачає завдання, які дозволяють ефективно реагувати на ці виклики, забезпечуючи відновлення та розвиток громади. З урахуванням цього, затвердження поточної редакції Програми за змінами є найбільш оптимальним варіантом. Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів Програми становить 0,00000080 одиниць та характеризується як прийнятний.

Альтернативний сценарій 3 - незатвердження проєкту Програми. Розрахований соціальний ризик даного сценарію 0,000851 одиниць та характеризується як умовно прийнятний, не

відповідає Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року та приводить до порушення законодавства України.

Таким чином, можна констатувати, що сценарії 1 та 3 не відповідають законодавству України та створюють загрози населенню громади (умовно прийнятний ризик) внаслідок можливості виникнення екологообумовлених захворювань населення.

8.2. Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність проєкту Програми і обґрунтування заходів щодо забезпечення екологічної безпеки на території громади, надано прогноз впливу на навколишнє з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству України у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

- 1) аналіз слабких та сильних сторін проєкту ДДП з точки зору екологічної ситуації, а саме:
 - проаналізовано природні умови території Полтавської міської територіальної громади, включаючи характеристику компонентів природного середовища;
 - розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища та водного середовища;
 - оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
 - проаналізовано вплив на ґрунти, підземні води;
 - проаналізовано вплив на стан здоров'я населення;
- 2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- 3) розглянуто способи ліквідації наслідків;
- 4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- 5) отриманні зауваження і пропозиції до проєкту Програми.

У ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного екологоорієнтованого розвитку Полтавської міської територіальної громади та підвищення якості життя населення.

Ускладнення під час здійснення стратегічної екологічної оцінки Проєкту ДДП.

Ускладнення під час здійснення стратегічної екологічної оцінки проєкту ДДП (Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік) не виникали.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

СЕО не завершується прийняттям рішенням про затвердження Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля. Відповідно ст.17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах компетенції здійснює

моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Програми економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Програма економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіл्लю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів Програми щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для моніторингу проєкту ДДП можуть залучатися акредитовані лабораторії (зокрема лабораторія агроекологічного моніторингу ПДАУ).

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюватиметься під час реалізації Програми з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище. Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними й достатніми.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час реалізації Програми. Вона складатиметься із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Заходи, які будуть здійснюватися замовником (також визначені замовником засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення) з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання Програми здійснюються, але не обмежуються наступними етапами:

1. вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. встановлення ключових параметрів моніторингу;

3. візуальний огляд;
4. регулярний аналіз показників дослідження (за участі спеціалізованих акредитованих лабораторій);
5. регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
6. аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище;
7. регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, має також включати наступні екологічні параметри, покращення яких прямо чи опосередковано передбачено у результаті реалізації Програми: обсяг утворених відходів; обсяг видалених відходів та утилізації ресурсоцінних фракцій; приведення місць видалення відходів до норм екобезпеки; кількість несанкціонованих звалищ; кількість населення, охопленого централізованим водозабезпеченням та водовідведенням; рівень забруднення каналізаційних стічних вод (ефективність очистки на очисних спорудах); зношеність трубопроводів водозабезпечення та водовідведення; відповідність якості питної води нормам ДСанПіН 2.2.4-171-10 (за участі акредитованих лабораторій); кількість об'єктів ПЗФ; реалізація заходів з озеленення, насадження лісосмуг; реалізація заходів покращення лісистості громади; реалізація заходів щодо підвищення екологічної свідомості населення; реалізація заходів щодо залучення альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості; реалізація заходів щодо розчистки русел річок; кількість господарств, що мають сертифікат з органічного виробництва; результати хіміко-токсикологічної оцінки якості ґрунтів на території громади (за участі акредитованих лабораторій); результати хіміко-токсикологічної оцінки якості поверхневих вод (за участі акредитованих лабораторій); результати хіміко-токсикологічної оцінки якості води з децентралізованих джерел водопостання (за участі акредитованих лабораторій);- результати оцінки якості атмосферного повітря, зокрема за вмістом парникових газів (за участі акредитованих лабораторій).

Система запропонованих у проєкті Програми ключевих індикаторів включає наступні екологічні індикатори. Здійснення моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними індикаторами з веденням щорічної звітності, дозволить виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

*Система ключевих індикаторів для моніторингу наслідків
виконання Програми для довкілля*

<i>№ п/п</i>	<i>Ключові індикатори та їх одиниці виміру</i>
<i>Атмосферне повітря</i>	
1	Результати оцінки якості атмосферного повітря (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)
2	Викиди парникових газів (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)
<i>Енергетика</i>	
1	Отримання енергії з нетрадиційних джерел енергії (% до попереднього року)
2	Частка відновлювальних джерел у структурі споживання паливно-енергетичних ресурсів громади (відповідно звіту «Розвиток відновлюваних джерел енергії в Україні»)

	(Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарств в Україні) має складати 8%)
3	Економія енергоресурсів (% до попереднього року)
Здоров'я населення	
1	Середня очікувана тривалість життя (% до попереднього року)
2	Смертність населення за основними причинами на 1 тисячу населення (% до попереднього року)
3	Смертність дітей до 1 року життя на 1 тисячу живонароджених (% до попереднього року)
4	Захворюваність населення (% до минулого року)
Біорізноманіття, природно-заповідні території, рекреаційні зони	
1	Кількість територій та об'єктів ПЗФ, площа земель територій та об'єктів ПЗФ та їх частка у загальній площі території
2	Кількість винесених в натурі меж територій об'єктів природно-заповідного фонду Полтавської області (% до кількості запланованих заходів)
4	Кількість винесених в природу (на місцевості) водоохоронних зон і прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм з розробкою відповідних проектів землеустрою на території Полтавської області (% до кількості запланованих заходів)
5	Реалізація заходів покращенню лісистості області (% до кількості запланованих заходів)
6	Площа лісів та лісистість території
Ґрунти	
1	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території
2	Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території
3	Вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь
Поводження з відходами	
1	Обсяг утворених відходів (% до минулого року)
2	Обсяг видалених відходів (% до минулого року)
3	Питома вага утилізованих відходів (% від загальної кількості утворених відходів)
4	Покращення технічного оснащення сфери поводження з відходами (% зношеності)
5	Результати оцінки токсикологічної оцінки якості ґрунтів у зоні впливу звалищ ТПВ (порівнянням з нормативними значеннями)
6	Обсяг ліквідованих несанкціонованих звалищ
Водні ресурси	
1	Кількість населення, охопленого централізованим водозабезпеченням та водовідведенням (% до минулого року)
2	Рівень забруднення каналізаційних стічних вод (ефективність очистки на очисних спорудах)
3	Зношеність трубопроводів водозабезпечення та водовідведення (%)
4	Результати оцінки якості поверхневих вод (порівняння з нормативними значеннями)
5	Результати оцінки якості води з децентралізованих джерел водопостачання (порівняння з нормативними значеннями)
Інші природоохоронні показники	

1	Фінансування природоохоронних заходів (% до попереднього року)
2	Кількість заходів щодо ліквідації можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру
3	Реалізація заходів щодо підвищення екологічної свідомості населення (% до запланованих)

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проєкті Програми є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Реалізація моніторингу проєкту ДДП здійснюється відповідно Постанови КМУ від 16.12.2020 № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення». Відповідно даної Постанови, моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;
- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями; засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим

доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міндовкілля.

Моніторинг здійснює замовник. З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначати їх склад та порядок роботи. Результати моніторингу замовник оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Зважаючи на географічне положення розвитку Полтавської міської територіальної громади, транскордонні наслідки реалізації проєктних рішень Програми для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10, розраховане на широку аудиторію

Програма економічного і соціального розвитку Полтавської міської територіальної громади на 2026 рік розроблена з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та проєкту Стратегії розвитку Полтавської міської територіальної громади до 2028 року. Основною метою економічного і соціального розвитку територіальної громади є підтримка провідних промислових підприємств, створення умов для економічного зростання, підвищення якості життя населення, поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, наповнення бюджету, покращення фінансування установ охорони здоров'я, освіти, культури, спорту.

Програма ґрунтується на аналізі прогностичних тенденцій розвитку місцевої економіки, враховує основні пріоритетні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку, вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків, завдання і заходи економічної та соціальної політики влади на 2026 рік, індикатори ефективності її реалізації та основні прогностичні показники економічного і соціального розвитку на плановий період. Тому у Програмі враховано: 1) аналіз тенденцій соціально-економічного розвитку Полтавської МТГ; 2) основні завдання та заходи; 3) очікувані результати та ключові індикатори оцінки виконання запланованих завдань; 4) перелік регіональних (цільових) програм, діючих на території області; 5) перелік пріоритетних проєктів розвитку територіальної громади, які планується реалізовувати у 2026 році, а також перелік видатків бюджету розвитку територіальної громади на 2026 рік.

Зміни, які чинять шкідливі впливи на атмосферне повітря, ґрунти, водне середовище (поверхневі та підземні води) у результаті прийняття Програми не відбудуться. У цілому відзначається позитивний вплив Програми на природні та соціальні умови й задоволення потреб місцевого населення.

Серед головних пропозицій Програми стосовно поліпшення стану навколишнього природного середовища наступні:

- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок;
- проведення науково-технічних конференцій, семінарів, конкурсів, фестивалів та інших еколого-просвітницьких заходів;
- залучення альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості;

- покращення екологічного моніторингу громади, зокрема здійснення оцінки забруднення атмосферного повітря;
- здійснення заходів із збереження природно-заповідного фонду та озеленення;
- підвищення рівня екобезпеки послуг у сфері централізованого водозабезпечення та водовідведення;
- забезпечення населення питною водою відповідно санітарно-гігієнічних норм;
- підвищення ступінь очистки стічних вод, що сприятиме зменшенню забруднення поверхневих вод, модернізація міських очисних споруд;
- дослідження якості підземних вод та ґрунтів та у зоні впливу техногенно забруднених територій;
- збільшення рівня централізованого водозабезпечення та водовідведення, підвищення рівня екобезпеки даних послуг;
- сприяння розвитку органічного землеробства, зеленого туризму.

Негативний вплив на території з природоохоронним статусом, Смарагдову мережу відсутні. Пріоритетними заходами проєкту Програми щодо територій ПЗФ є здійснення заходів із збереження природно-заповідного фонду громади.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів Програми щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД. При необхідності, проєкти планової діяльності будуть проходити процедуру ОВД відповідно до законодавства України.

Таким чином, виконання заходів проєкту Програми, буде спрямовано на покращення екологічної, продовольчої безпеки громади, зменшення екологічних ризиків здоров'ю населення та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, раціональне використання водних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища стічними водами, створення системи спостереження за станом навколишнього середовища, охорони та розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, та буде мати позитивний вплив на стан довкілля. Заходи Програми пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення сталого розвитку громади, зниження ризиків здоров'ю населення.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від виконання заходів Програми вказує на те, що реалізація проєкту документу державного планування позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив. Визначено, що сценарій без прийняття Програми не відповідає законодавству України та створює загрози населенню громади (умовно прийнятний ризик) внаслідок можливості виникнення екологообумовлених захворювань населення. Виконання запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення має спиратися на використання сильних сторін громади, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

Список джерел:

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296;
3. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки;
4. Стратегія розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки;
5. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2023 році;
6. Екологічний паспорт Полтавської області за 2024 рік;
7. Екологічний паспорт Полтавської міської територіальної громади за 2023 рік;
8. Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (погоджена розпорядженням Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58 та затверджена рішенням пленарного засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26.07.2022 № 457);
9. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»;
10. Закон України «Про управління відходами»;
11. Закон України «Про екологічну мережу України»;
12. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
13. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
11. Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті.

Начальник Управління економічного
розвитку Полтавської міської ради

Олександр АРТЕМЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Начальник Інспекції по контролю за
благоустроєм, екологічним та
санітарним станом міста

Максим МАЛЬКО